

INTEGRÁRIUS KÖZLÖNY

Kolozsvár, 1888-1948/1990.;4.(64.) évfolyam, 1-2-3. szám, 1993. január-március

Ára 20 lej.

Kiálts a te Istenedhez

Egy pilóta, aki Észak-Kanada hósvatagjában kényeszerleszállást végzett, kis rádióadójaival segélykérő jelzéseket ad le az éterbe. Felveszi-e vajon valaki ezeket a jelzéseket, és jön-e segíteni? Nos, megtörténik a csoda. A segélykiáltást meghallják, a pilótát megtalálják, és megmenekül. Ilyen és hasonló történetek gyakran megismétlődnek modern világunkban. Újságaink nagybetűs címsorokban beszámolnak ezekről.

Az említett esemény egy fontos vallási igazságot tesz érthetővé számunkra: „Ha kiált hozzád, meghallgatom...” (Zsolt 91,15). Történetünk ezzel a Biblia egyik központi mondanivalójának modern hasonlatává lesz. Az a pilóta segélykérő rádióját abban a „bizonytalan reménységben” működtette, hogy jelzéseit valahol fel fogják venni. És „bizonytalan reménysége” beteljesedett. Rádióadója működése nélkül elpusztult volna.

Éppígy szabad és kell nekünk, embereknek Istenhez közelednünk. A Bibliában ezt a biztatást olvassuk: „Megmenekül mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét” (Joél 3,5). Lehet, hogy egyesek ezt értelmetlenségnek tartják. Mások kétkedve kérdezik: Honnan tudhatom, hogy engem valaki meghallgat?

Erre ezt válaszolhatnánk: a Biblia mondja ezt! De ez a válasz önmagában sokakat nem fog kielégíteni. Ezért mindnyájunknak azt kell tennünk, amit a pilóta tett a hósvatagban. Ő „bizonytalan reménységben” segítségért kiáltott, és kiáltását meghallották.

Isten is meg fogja hallani kiáltásunkat. Ez az évszázadok minden imádkozó emberének boldog tapasztalata. Ő megérti kérésünket, panaszkodásunkat, kiáltásunkat, és engedi, hogy megtapasztaljuk az Ő segítségét. Akkor aztán ez az Isten-hívás, az imádság nem „bizonytalan reménység” többé, hanem sziklaszilárd bizonyossággá lesz. Azzá teszi a hit és a gyermeki bizalom. Ezzel imádkozásunk magától értetődő cselekedetté válik, amely nélkül többé már nem szeretnénk, mert nem tudunk élni.

- Az Istenbe vetett hit ugrás a biztosba.
- Isten gazdag ígéretekkel, nem ígérettel.
- Isten egyetlen teremtményétől sem vonja meg szeretetét.

(-szá-)

Csutak Levente: új hajtás

Segíts fölmenni a „hegyre“!

„Mi Urunk Istenünk, mily felséges a te neved az egész földön...” (Zsolt 8,2), „Mert te, Uram, megáldod az igazat, körülveszed a te jóvóttoddal, mint egy pajzzsal” (Zsolt 5,13), ezért törekszik minden teremtményed fölfelé, a magasság felé, hogy a te közelségedben oltalomra és áldásra találjon. Te megtartod és megáldod mindazt, ami szép, jó és igaz. Fölfelé törekszik a „maghozó fű”, fölfelé emeli koronáját a gyümölcsöt termő fa, fölfelé röptül a szabadságban gondtalanul daloló madár, s fölfelé kell törekedjen az emberi lélek is, mert fentről jó a fény, a meleg, a földet megáztató esőcsepp, s tőled árad felénk, emberek felé az igaz bölcsesség, a helyes útmutatás, a jó törvény, az áldott tanítás. Ha kiáltunk hozzád, meghallasz minket, figyelmezel kiáltásunk szavára, ha hozzád imádkozunk, te magadhoz emelsz minket.

Köszönjük, Istenünk, hogy lelkünkbe ültetted a fölfelé törekvés vágyát. Köszönjük, hogy minden időben gondoskodtál arról, hogy legyenek emberek, akik megmutassák azt az ösvényt, amely fölfelé vezet. Mózes taposatlan ösvényen indult s ért fel a hegyre, amelyről a törvény kőtábláival tért vissza, s e kőtáblákkal összefogta s többé tette népének fiát. Jézus többemagával indult fel a hegyre. Ő nem lehozni akarta a törvényt, hanem felvinni akarta s akarja az embert a „hegyre”, az erkölcsösség magaslatára, csúcsára. Ez a jó ösvény, amelyet ő taposott, az ő tanítványai s az a sokaság, amely akkor fölment vele a „hegyre”.

Atyánk, kérünk téged, tedd erőssé lelkünkben a fölfelé vágyakozást. Add, hogy lelkünkben szülni tudjunk minden lefelé húzó terhet, segíts, hogy meglegyünk azt az ösvényt, amelyet Jézus taposott, s amely fölfelé vezet, az erkölcsös, az igaz emberi élet csúcsai felé... Ámen.

Szabó Zoltán

Molnos Lajos

...egy vékonyka, törékeny, semmi-kicsi fűszál - de üde, de akaratos, és idei-zöld! -

No lám, lassacskán csak kivergődünk ebből a kutyszívós térből is!

Ami azt illeti, illő ideje is már a tavasz-serkenésnek s a lélek, a bezáptult kedv víg-biztató megpendülésének-nekipezsdülésének is!

Hát igen, ez a testünkre, lelkünkre, kedélyünkre, reményeinkre s hitünkre is tehénkedett-tespedett hosszú tél! Am, megvan ennek is a maga haszna, vélem, s nemcsak a vastag hóba takaródott vetések későbbi sorsát illetően, de az emberre nézvést is:

Kitavaszkodó

sokkalta jólesőbb s megnyugtatóbb a felszusszanás boldog öröme, s nagyobb az elégtétel is, hogy hát túl vagyunk rajta, ezen is, kibírtuk ezt is! - és máris feletébb fürgén trappolhat a remény a várható jó nyár s a talán bőszekeű ősze élé is;

s megerősödik újólag a hit is, a mindig-kibírtuk-kibírtuk szorgos hite, mely nélkül, melynek hiányában aligha volnának túlélhető, kibírtak még az enyhe, unott, lucskos telek is, nemhogy a szikkasztó, hasogató fagyos télidők!

Tavaszkodunk hát, lassacskán kitavaszkodgatunk - ember és természet egyaránt.

Itt-ott a napos, délies dombokon, patakok mentén

frissen és győztesen ütközik máris a zöld, egyre többször és tartósabban derül fel újra az ég is, és néha már puha-ujjú szellők babrálják arcunkon, s mintha szívünkön is;

napról napra szebbekké válnak a lányok is, s mosolyuk világra-harmatozásából néhány „csepppecske” komor arcunkra s komorló kedélyünkre is hullik, amitől picikét tán mi is szebbek leszünk, valamicskével derűsebbek -

és ennyi egyelőre elég is...

Kolozsvár, 1993. március 7.

Húsvéti reménységünk

Mk 16,3-4

Az evangélium a jézusi hit és élet győzelmét hirdeti a halál fölött. Bizonyosságát, hogy a sírra hengerített kő - bármily nagy volt is - nem zárta le, nem zárhatta le a jézusi életet. „Az ember elpusztítható, de legyőzni nem lehet.“ Nagypénteken keresztre feszítik, „sírba kényszerítik“ Jézust, de húsvét hajnalán diadalmasan kel ki sírjából. A kő, a kőkoporsó bölcső is egyben.

Csak hogy mindezt még nem tudják a tanítványok. Nekik még nem volt húsvétjük, csak nagypéntekük. Honnan lenne húsvéti hitük?

A sírhoz indulva így tanakodnak egymás közt: „Ki hengeríti el nekünk a követ a sír bejáratától?“ Számukra a kő - a botránkozás köve, a félelmek és rettegések köve, a hitevesztettség és a kétségbeesés köve. Behemót, durva valósága arról tanúskodik, azt igazolja - mégpedig félelmetes, szinte cáfolhatatlan módon, kézzelfoghatóan -, hogy: mindennek vége! Az igaz és ártatlan odalett! Számukra a kő olyan, mint pont a hőskötemény végén. A befejezés jele. Annak a jelképe, szimbóluma, hogy: nincs folytatás. Nagypéntekkel mindennek vége. Vége van mindennek, mert kő van a síron! Rajta a hivatalosság pecsétje, s őrzik a hatalom őrei, a katonák... E durva kő rájuk nehezedik, rájuk telepedik nyomasztó súlyával, hogy beletapossa őket a földbe...

Különös: mintha sohasem hallottak volna ama mustármagnyi hitről, mely hegyeket mozdítani képes! Mintha nem őket tanította volna Jézus, hogy: Minden lehetséges annak, aki hisz... Búsan, töprengőn, tépelődően tanakodnak hát: „Ki hengeríti el nekünk a követ a sír bejáratától?“

„De amikor odanézték, látták, hogy a kő el van hengerítve...“ Megnyílt az út. Hadd lássák, hogy nem jó helyen keresik Jézust, ne a holtak között keressék az élő! Nyíljon rá a szemük, hogy az igazságtalanság és jogtalanság, az ostobaság és gyűlölet nem természetes velejárói az életnek! Hogy Isten nem engedi, hogy a gonoszság végérvényesen győzzön a jószág felett!

Ezért igaz: „az életben nincsenek reménytelen helyzetek, csak reménytelen emberek vannak.“ Magyarai Lajos, a költő írja:

„Aki hinni tud mindig, mert hinni kell, önként szólal az, és önként énekel, annak legédesebb kenyere lesz a remény... A remény jogán élek és szólok én. Ki álmodni tud, s anyjának nyelvén álmodik, A készülő jövőt csak az álmodhatja itt, Annak lelkében égő tűz a bizalom.“

Testvéreim! Húsvétkor - lelkünkben égő tűz a bizalom. Hogyan adnánk fel a reményt, amikor Jézus húsvéti győzelme maga kezekedik érte?!

Amikor talán semmi sem jellemzi annyira korunkat, mint az aggodás és félelem, midőn nem véletlen, ha az emberi képzelet sötét vonásokat fest a jövő arcúlatára: bennünk égő tűz a mi gondviselő Istenünkbe vetett bizalom. Minden húsvétban „nagy kő“ hengeredik le a mi szívünkről.

Hála az Istennek, az Ő mérhetetlen ajándékáért!
Kovács István

Ha az emberek Isten nélkül élnek, akkor:

az erkölcs gátlástalan,
a divat szemérmelen,
a hazugság határtalan,
a gonoszság végtelen,
a népek béktelenekek,
az adósságok törleszthetetlenek,
a kormányok tanácstalanok,
a politika jellemtelen,
a tanácskozások eredménytelenek,
a konferenciák végnélküliek,
a kiliátások vizsgálatlanok,
az emberek reményvesztettek,
és amellet:
az egyházak erőtelenekek,
a hívők élete pedig imádságtalan!

Jézus így szól:

„...én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.“ (Jn 10,10b)

Valóság

A hó szikrázott, a mező, a fák méltóságteljes nyugalommal hirdették, hogy van szépség, mi azért teremtett, hogy az emberhez szóljon, hogy az embert gondolatokra, érzésekre ébressze.

A hideg, ide-oda csúszkáló autóbusszon a teológus, ki azért megy karácsonykor légációba, hogy a szeretetet hirdesse, kicsit méltatlankodik, aztán felbukkan benne, hogy nem is olyan méltatlan dolog hidegben, fagyban készülni arra a pár napra, mikor a hívek családjában fog élni, velük és értük. Mindegyik légációm egy újjászületés volt számomra; mindegyik kedves emlék; mindenhol gyarapodtam, tanultam valamit.

A 92-es karácsony, életem dicsőszentmártoni napjai egy kicsit különböztek az eddigiektől.

Mikor Fazakas Endre bácsi, a tiszteletes úr, az ő sajátos hangmagasságán megkért, hogy csak a valóságot mondjam - egy kicsit ledermedtem.

Mi az, hogy valóság?

Aztán jöttek a keresztfeszítő kérdések: Ki vagy? Mi vagy? Mit akarsz? Miért élsz úgy, ahogy élsz?

A valóságot mondjam?

A valóság az, hogy minden szellemileg egészséges ember arra, a kategóriákba, fogalmakba nem szorítható érzésre, viszonyra vágyik, amit szeretetnek hívnak.

Ha mindannyiunk szeretete megérné a felnőtt, öntudatos kort, ha e szeretet mellé a létszükségletű őszinteség is hozzákapcsolódna, közelebb kerülnénk Istenhez, embertársainkhoz, önmagunkhoz.

Társaslény vagyunk: Isten, ember nélkül nem tudunk élni.

A valóságot mondjam?

Minden emberben él a szép, a jó, az igaz utáni vágy, de kevés az olyan ember, ki ne adott és ne kapott volna önnön vagy más hibájából fájdalmat, megaláztatást, tehetetlenséget.

Az étellel nagyon óvatosan kell bánni.

És végül, mondjam-e a valóságot, ami eljöhethetne?

Istenfiúságunk megélése során eljöhethetne az a létállapot, mikor a mindentől és mindenkitől, ismert és ismeretlen dolgotól való vonzó félelmünk megszűnne. Nem félnénk szólni, mozdulni, nem félnénk önmagunk lenni, tisztán élni.

Ami a valóság, az lenne maga az igazság is. Isten gondviselő szeretete óvjon minket minden hamis valóságtól!

Zsigmond Kinga
III. é. th.

Ui: Köszönöm a gyülekezet közvetlenségét, melegségét, a lelkési család figyelmét és szeretetét, valamint kedves teológustársam segítségét.

Jertek haza

Szerteszórt magyarok,
boruljatok térdre,
Összetett kezekkel
nézzetek az Égre.
Kössétek a múltat
e borongós mához,
Forduljatok bizva,
az Égek Urához.

Kérjétek az Istent:
tekintsen le rátok,
Óvjon áldott keze,
bármerre is jártok.
Én is fohászokodom,
hisz, az ima fegyver...
Ne legyen a magyar,
egy bújos ember.

Pillants rá e népre,
részesüljön kegyben,
Tereld haza őket,
éljen ismét egyben.
Ébredjünk fel holnap,
régi lángra gyúlva,
Jertek haza, legyünk,
legyünk együtt újra!

Az élet viharja
bármily zászlot lenget,
Szülőföldet s anyát,
nem találsz, csak egyet.
Gondolatok hangja
repül ki a számon,
Halljátok meg ott is,
túl az óceánon;

Hív a Kárpátoknak
fenyvese és tölgye,
Hív az Olt, a Maros,
s az Aranyos völgye.
Olyan messzi vagytok,
s olyan közel mégis...
Hív a többi magyar,
és közöttük én is.

Akármilyen nyelvet
beszél ma a szátok,
Hol őseink éltek,
ott van a hazátok!
Egy darab kenyérből
ketten fogunk falni,
S elődeink földjén
nyugodtan meghalni.

Tordai Matyó

Az 1993-as év jelentősebb évfordulóí

425 éve - a tordai országgyűlés kimondta a lelkiismereti- és vallásszabadság törvényét (jan. 6-13.);

- a II. gyulafehérvári hitvita (márc. 8-18.);

375 éve - Csanádi Pál, a főiskola rektora Bethlen Gábor fejedelem jelenlétében hitvitát tartott a református Geleji Katona Istvánnal;

- az erdőszentgyörgyi zsinaton az unitárius egyház elhatárolta magát a szombatosságtól (nov. 11.);

300 éve - Almási Gergely Mihály püspöki vizsgálata a háromszéki egyházközségekben;

- az óvári főiskola elvétele (okt. 10.);

275 éve - a világi unitáriusok bekapcsolódása az egyház vezetésébe;

- az első főgondnokok megválasztása (ápr. 8);

200 éve - a székelykeresztúri iskola alapítása (júl. 10);

100 éve - Berde Mózsza halála (szept. 22.);

65 éve - az unitárius ifjúság első konferenciája Székelykeresztúron;

- Boros György teológiai tanár és főjegyző püspökké választása (május 19-20.);

- a Főtanács Borbély Istvánt az Unitárius Teológiai Akadémia tanárává választotta (nov. 18-19.);

60 éve - az „Unitárius Evangélium“ című lap megjelenése, dr. Kiss Elek teológiai tanár szerkesztésében;

50 éve - megjelent Dávid Ferenc De dualitate című műve magyar nyelven, Márkos Albert kollégiumi tanár fordításában

-ács

Hálaadás és elkötelezettség

A vallásszabadság meghirdetésének 425. évfordulóján

Egyházunk Főtanácsa rendkívüli ülés keretében ünnepelte meg 1993. január 13-án, Tordán, az unitárius templomban, az 1568. évi tordai országgyűlésen (január 6-13) meghirdetett vallásszabadság 425. évfordulóját. Az ünnepség a hálaadás és az elkötelezettség jegyében zajlott.

Anélkül, hogy indokolatlanul szépítenénk, „heroizálnánk” múltunkat, az 1568. évi tordai országgyűlés vallásszabadságot biztosító határozata Dávid Ferenc türelmes és János Zsigmond fejedelem felvilágosult szellemének a következménye, az erdélyi reformáció, és általában a magyar, sőt, az európai közművelődés drága gyöngyszeme.

A rendkívüli Főtanács a tordai unitárius templomban reggel 1/2 9 órakor kezdődött, hálaadó istentisztelettel, amelyen a szószéki szolgálatot dr. Rezi Elek teológiai tanár végezte. Az 1 Thessz 3,9 alapján körvonalazta a vallásszabadság meghirdetésének jelentőségét, „az elindulás” (a múlt), a „helytállás” (a jelen) és a „bizonyosságtevés” (jövő) vonatkozásában.

„Mit jelentett a vallásszabadság törvénye az unitáriusok számára az elindulásban?” - teszi fel a kérdést a szónok, s válasza: „Az, amit minden jóérzésű és Istenben hívő ember számára jelentett és jelenthet:

- A vallási igazságok szabad, értelmes vizsgálata; az elért eredmények és következtetések szabad megvallását és kinyilvánítását, hirdetését és terjesztését, egyéni és közösségi vonatkozásban, minden megszorítás nélkül.

- Az Istennel való kapcsolat korlátlan és feltétlen szabadságának megélését. Senki ettől a kapcsolattól el nem szakíthat, ellenben senki erre nem kényszeríthet.

- A lelkiismereti meggyőződés felette áll minden külső tekintélynek. Azaz, nem azért „hiszek” (fogadok el egy vallási hitelt), mert az „kihirdetett”, vagy, „meg van írva”, hanem azért, mert összhangban áll az értelmem kívánalmaival, a jelenkor szükségleteivel és a lelkiismereti meggyőződésemmel.

- Nemcsak türelmes, hanem szeretetteljes magatartásra indít mások vallásos meggyőződése, világnézeti felfogása iránt. Az egyetemes és a kreatív szeretet megélését jelenti.

Dr. Kovács Lajos püspök megnyitó beszédében az esemény fontosságát méltatta: „Lelki szemeink elé próbáljuk idézni azt a 425 esztendővel ezelőtti, 1568. január 6 és 13 közötti napokban végbement történelmi jelentőségű eseményt, a tordai országgyűlés határozatát, amely a lelkiismereti- és vallásszabadság törvényét kimondva, az unitarizmus állami elismerését és egyházunk megalapítását jelentette. Ennek az egész Európában példa nélkül álló történelmi eseménynek a középpontjában a 16. század nagyszerű, hősi világának kiemelkedő személyisége, az erdélyi reformáció egyik legkiválóbb képviselője, Dávid Ferenc áll.”

Kovács Sándor V. éves teológiai hallgató felolvasta az 1568. évi tordai országgyűlésen meghirdetett vallásszabadság határozatát.

Ezután tudományos ülésszakra került sor, hazai és külföldi előadók közreműködésével. Ismertetésünk során a programban megállapított sorrendet követjük.

Kovács István teológiai tanár a reformátorok, Luther, Zwingli, Kálvin állásfoglalását ismertette a vallásszabadság kérdésében. A reformátorok elméleti és gyakorlati állásfoglalása a buktatók ellenére is „kétségtelenül előbbrelépést, haladást jelentett a val-

lásszabadság kérdésében” - összegezte az előadó.

János Zsigmond fejedelem valláspolitikájáról Simén Dornokos csíkszeredai lelkész tartott előadást. Tárnyilagosan, világosan és történelmi hűséggel közelítette meg a témát.

A tordai az ediktum teológiai alapállása címen dr. Erdő János előadása következett. Az előadó kifejtette, hogy a tordai országgyűlés 1568-ban a dávidferenci reformáció szellemében mondta ki, hogy minden prédikátor a saját felfogása szerint hirdesse az evangéliumot, és hogy tanításáért ne fenyegetse fogsággal vagy elbocsátással, mert a „hit Istennek ajándéka, ez hallásból lépez, mely hallás Istennek ígéje által vagyton”. Ennél messzebbre a lelkiismereti szabadság terén egyik európai ország sem ment el a 16. században. Amit a humanisták elméletben hirdettek, azt Dávid Ferenc a Biblia alapján gyakorlatilag törekedett megvalósítani.

Dr. Donald Sz. Harrington, ny. amerikai unitárius lelkész előadását, távollétében, felesége, Donald Harringtonné Szántó Anikó olvasta fel, „Az unitarizmus elkötelezettsége a vallásszabadság iránt” címen. Napjaink időszerű kérdéseinek összefüggésében mutatta ki az amerikai és az erdélyi unitarizmus elkötelezettségét a vallásszabadság iránt. A vallásszabadság igényli a segítő szeretet megélését és kiterjesztését minden ember irányába - hangzott az előadásban.

Dr. Szabó Árpád „A vallásszabadság és az unitarizmus” témát a múlt, a jelen és a jövő összefüggésében tárgyalta. Abból az elvi megállapításból indult ki, hogy „A vallásszabadság mint alapvető emberi jog egyedülálló a maga nemében, ugyanis az egyén teljes autonómiáját jelenti hitbéli választásában. Mivel a vallás elválaszthatatlan kísérője az emberi tudatnak, minden ember személyes vallással bír, és minden közösség kollektív vallással rendelkezik. A vallásszabadság tehát nem egyszerűen csak törvényes joga a személy erkölcsi integritása védelmének a hatalom erőszakoskodásaival szemben, hanem érzelmi jog is, ahogyan az ember lojalitásban érvényesül, amellyel vallásos hitének, illetve egyházának tartozik”.

Az előadó a múlt vallatása után a jelenbe érkezik. A jelen szükségesszerű követelményeire tekintve, hangsúlyozza a türelem jelentésértalmának átértelmezését: „A vallási türelem, a szeretettől és a tisztelettől eltérően, lényegében negatív erény, és csupán a más hiten lévők megtűrését jelenti. Ezért olyan pozitív lépésekre van szükség a vallások és felekezetek részéről, amelyek kölcsönös szeretetet és tiszteletet fognak eredményezni”. E szemléletből nyílik az út a jövő felé: „Az unitárius vallásnak - és ez a jövő elvárása is egyben - a katalizátor szerepét kell felvállalnia és betöltenie, azzal az erkölcsi bátorsággal, amellyel a múlt megpróbáltatásait sikeresen kiálta. Az alap számunkra ma és a jövőben is az evangélium, Jézus tanítása. Ezt kell hirdetnünk és megélnünk”.

Az Unitárius Világszövetség főtítkára, dr. Robert Traer előadását, „A vallásszabadság mint alapvető emberi jog” címen dr. Rezi Elek ismertette. A vallásszabadság az alapvető emberi jogok egyik legfontosabb része. Védelmezése és megélése érdekében, bár vannak nehézségek, mégis meggyőződéssel és bátorsággal kell felkarolnunk a ma történelmi pillanatait: „Itt az ideje, hogy megéljük hithűségünket, megújítsuk elkötelezettségünket az alapvető emberi jogok iránt, és átadjuk magunkat annak a szabadságnak, amely Istentől árad felénk”.

„A vallásszabadság érvényesülése országunk al-

kotmányában és a gyakorlatban” címen Mikó Lőrinc egyházi tanácsos előadása következett. Az előadó „a civil társadalom és a jog irányából” közelítette meg a vallásszabadság kérdését, a „20. század szemüvegén keresztül”. Mának szóló konklúziója: „A vallásszabadságot nem elég szószékről hirdetni, vagy halk imába rejteni, azt az életben meg kell valósítani”.

Dr. Bodor András „A vallásszabadság és a kolozsvári unitárius iskola” című értekezését mutatta be. Részletesen tárgyalta az iskola történetét, és az időszertesség gondolatával megállapítja: „Most, amikor a vallásszabadság kihirdetésének 425. évfordulóját ünnepeljük, nem tehetjük, hogy ne fejezzük ki azt a meggyőződésünket, hogy az államosításnak már 45 éve tartó, de igazi szabadságot, egyenlőséget, megértést és magasabb szintű nevelést nem hozó kísérlete után, mindannyiunknak küzdenünk kell, hogy az évszázados iskola és iskolák egykori alapítói és fenntartói szellemi utódainak a tulajdonába kerüljenek vissza. Hitünk, mely Isten ajándéka, erre kötelez minket”.

Török Tamás magyarországi író a tordai ediktum tükröződését ismertette az irodalomban. Az előadó nagy érdeme, hogy olyan témát igyekezett megvilágítani, amelyre mindeddig még senki sem vállalkozott.

A tudományos ülésszak után a Főtanács nyilatkozatának a felolvasására került sor.

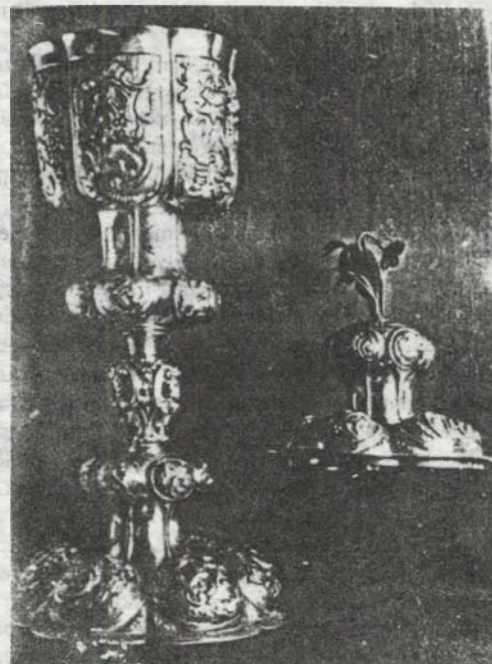
A rendkívüli Főtanács Jenei Dezső főgondnok helytállásra és munkálkodásra buzdító bezárójával és Kolcsár Sándor közügyigazgató imájával ért véget.

Illesse köszönet a tordai egyházközség lelkészét, keblitanácsát és minden egyes hívét, hogy Erdély unitáriusai a vallásszabadság meghirdetésének 425. évfordulóján Tordán „otthon érezhették” magukat.

Felemelő érzés volt együtt lenni, közösen hálát adni Istennek, és az Ő gondviselésében bízva elkötelezni magunkat arra, hogy a vallásszabadság ügyéért vállaljuk a jövő kihívásait is. Vállalnunk kell itt és most, mert „Itt nyertük a szent örökséget,

Hirdetni az isteneket,
Itt, Erdélyben, bérc ölében,
A nép szívében
Vert gyökeret hitünk.
Szent e föld nekünk”.

(214.sz. egyházi énekünk)
Dr. Rezi Elek

A tordai unitárius templom úrvacsorai kelyhe

Bódás János

Minden javunkra van

Új esztendő... Nem tudja senki sem, hogy mi vár reá, merre, hova lép. Az ismeretlenség kódébe rejte mi van: örvény, orom vagy szakadék?

Nincs kikövezett út, egyenes pálya, biztos cél felé vezető sínek. Hogy a holnap titkát is kitalálja, nem adatott meg soha senkinek.

Úgy megyünk a jövő felé, akárha sötétbe lépünk... De örvény, verem felett - jó tudni - védőn alánk tárja hűséges karjait a kegyelem.

Öröm, bánat, élet, halál, akármi jöhet, a szívem mégse nyugtalan, tudom: „Kik Istent szeretik, azoknak minden javukra van!”

Kis gyűjtemény Dávid Ferenc-ábrázolásokról

Jézusról egyetlen hiteles korabeli ábrázolás nem maradt fenn, s erre az a tilalom a legelfogadhatóbb magyarázat, amelyet még Mózes rendelt el: az ember arca tabu, ábrázolása szigorúan büntetendő. A Veronika-legenda csak költői képzelgés terméke, nem említi a Biblia sem (a Golgotára vánszorgó, keresztjét cipelő Jézus verejtékét Veronika letörölte kendőjével, s a kendő megőrizte a tövissel megkoronázott Jézus arcát; a történet legenda-értéke mellett szól, hogy az állítólagos kendőt nem egy, hanem egyidejűleg több olasz város templomában is őrzik).

Vajon a mózesi tilalom tisztelete magyarázza azt is, hogy Jézus nagy értőjéről, és az őskeresztény felfogás szerinti újraértékelőjéről, Dávid Ferencről sem maradt fenn hiteles egykori arckép? Valószínűbbnek tartom, hogy ábrázolásának tilalmát maga Dávid Ferenc rendelte el, mint ahogy alig hiszem, hogy a türelem szellemiségével oly mélyen átitott Erdélyben Dávid Ferenc elítélte képei megsemmisítését vonta volna maga után. Mindennek ellenére ismerünk néhány Dávid Ferenc-ábrázolást, késői megjelenítési kísérleteket; modellezték ezekben azonban úgyszintén a teremtor képzelet állított. A legismertebbek ezek közül: László Gyula rajza, a Benczédi-plakett, a legújabb időkben Szinte Gábor festménye. És a már klasszikusnak számító Körösfői-Kriesch -olajkompozíció a tordai országgyűlésről, melynek középpontjában a vallásszabadságot kihirdető Dávid Ferenc áll; Dávid Ferenc, akit a művész hiteles forrás híján a maga kora egyik legnépszerűbb magyarjáról, Liszt Ferencről mintázott, hogy legalább jelképesen megörökíthesse az egyetlen magyart, aki történelmi keresztény egyházat alapított (mert magyar volt ő, még ha szásznak született is).

Ugyanígy egykorú irodalmi ábrázolások sem készültek Dávid Ferencről, mégis, amit írt róla az utókor, minden bizonnyal hitelt érdemlőbb, mint az utókor festő- és rajzolóművészeinek fantáziaképei; az írók az írott mű és a történelmi-vallástörténelmi szerep ismerete alapján foglaltak. Az ábrázolt vagy jellemzett alak megítélése természetesen mégsem egységes, a megszólaló írók indítatása, látásmódja és nem utolsósorban fölkészültsége teszi változatossá.

A legesetlegesebb az író fölkészültsége: milyen eredetű forrásanyagokhoz jutott, melyek segítettek valós, teljesértékű összkép kialakításában. Cs. Szabó László például, aki minden idők egyik legforrásigényesebb, legelmélyültebb esszéistája, egy tanulmányában óhatatlan tévedésekbe kényszerül, minden bizonnyal a tájékoztató anyag egyoldalúsága okán. A máig véglegesen le nem zárt perben - élete végén szombatos vagyis zsidózó eszméket hirdetett-e Dávid Ferenc? - ő csak a bizonyítatlan, és tényekkel sokszor cáfolt vádanyag alapján értekel, annak ellenére, hogy az évszázadából kiemelkedő reformátor nagyságát ismeri. De János Zsigmond fejedelem jellemzésében is egy kivételesen összetett történelmi helyzet túlegyszerűsítésébe téved, csak a jelenségek felületét látva ítéli meg Erdély első önálló uralkodóját, egy világméretű forradalom törvényerővel való szentesítőjét (aki egyébként Gianandrea Gromo olasz testőrparancsnok tanúsága szerint szívesen próbálta erejét különféle bajvívó tornákon).

A Sárkányfogak c. kötet (Erdély öröksége II.) bevezető tanulmányában így ír Cs. Szabó:

„Mint más ifjúnak a szabad mozgás, testedzés, vadászat, János Zsigmondnak a hitvita volt a szenvedélye. Ez a fiú (ekkoriban harmincadik évéhez közeledett. T.T.) igazán messze esett a medve apjától. A korán hervadt, beteges ecetfácskát egészen beárnyékolta Dávid Ferenc hatalmas diófakoronája. Ferenc pap vitáiból az idő rég kipergette a szemet, a hangja különben is megragadóbb volt, mint a tolla.“ (Lám, itt is: valamiféle legenda-pártiság, egyébként dokumentálható tények rovására.) „De a nyugtalan hitvalló mögött egy veszélyes vérmérséklet, s egy örök szellemi alkát áll. Ez ma sem avult el; meg-megújuló alakja körül tovább örvénylik a magyar élet. Ő volt annak a kornak egeket súrló Szabó Dezsője. Kolozsvári szászoktól származott; epedő, nyugtalan, lutheri lelke egyre gyorsabb forgókba került. Előbb katolikus volt, aztán evangélikus, aztán kálvinista, aztán unitárius -, s amikor rácsapódik a dévai börtön, már csak egy hajszál választja el az ószövetségi zsidó hittől.“

Most már nem a forráshiány irányít - s különös módon, szinte hipnotizáltnak, a sodróbb, az eredetibb egyéniség javára látszik billenni a mérleg:

„Virágjában: 1569-ben állt szemben Mélius Juhász Péterrel Váradon. A híres vitán a fejedelmi udvar is megjelent. Dávidnak ugyanis nem a leggyengült katolicizmus volt a legnagyobb ellenfele, hanem a kálvinizmus. Félelmetes feje: Juhász Péter, somogyi kismes, a Dunántúlról került Debrecenbe, akárcsak Csokonai. Ő a hitújítást befejezetteknek, s a kálvinizmust új katolicizmusnak tartotta. Dávid csak Istenben hitt, Juhász Péter Istenben és a dogmában. Ez a bizonyítéka, hogy ő volt az európaibb, a latinabb. A váradi vitában a Nyugatról megújuló törzsökös magyar csapat

össze a szekták felé sodródó új magyarral. A magyarban nagyobb volt a rendszeret, a szász-magyarban nagyobb volt a szomjúság. Juhász Péter hideg fővel és forró nyelvvel a magyar életformához hajlította Nyugat ajándékát, Dávidot a rajongás s az igazságszomj kivette minden tételes hitből. Fehér izzása elolvastotta a lélek rácsait, még azokat is, amelyek nélkül a semmibe zuhanunk.“

A jellemzés különös, és talán szalonképesnek szánt fordulattal úgy fejeződik be, mintha mégis-mégis üdvözítőbb lenne a dogma.

Cs. Szabó László Dávid Ferenc-képe után egy másként árnyalt Dávid-képre lapozok, afféle ellenképre, amely mintha a föllelhető források türelmesebb fölkutatása után kerekedett volna ki. Víz tükörére krónikát írni c. művében - nevezzük dokumentumregénynek - Passuth László a János Zsigmond-korszak meghatározó nagy alakjának minél teljesebb megértésére törekszik, s az alapfogalmak tisztázásától elindulva a gondolkodói rendszer átfogó értelmezéséig jut el. Az olvasó olykor úgy érzi, mintha Dávid Ferenc egy kései követője szólna. Passuth nem tartozott soha Dávid Ferenc egyházához, de épp ezért önállóbban értelmezhetette eszmevilágát; értelmezni és követni tudta a püspök tisztulói nézeteit, ha a választott módszer miatt némiképp hátrányára is a regényszerűségnek.

„A kor Erdélyének eleven szene Dávid Ferenc. Az okosságát jelképező kígyónak és a béke galambjának evangéliumi jegyében bontotta ki a vitát a régi, pápás tudomány és az új evangélium pártjai között. A pápás nem a római katolikus hitet jelentette ebben az esetben, hanem a reformáció maradiabb, ortodoxabb szárnyát. Az új evangélium már az unitárius vallás kibontakozását jelentette anélkül, hogy az alakulóban lévő új felekezet neve elhangzott volna.“

1566 januárjában Kolozsvárott a díszitől - oltáraitól, szentképeitől - megfosztott egykori Szent Mihály, azaz főtéri nagytemplom szószerűen mondta el Dávid Ferenc az első szentbeszédet, mely már teljesen a Szentháromság tanát tagadó szellemben fogant. A hívek, de az ellenfelek is úgy tekintették, mint az új hit megfogalmazásának első nyilvános, templomi aktusát. A prédikáció hullámokat csapott városszerte, s amikor a hívők kijöttek a nagytemplomból, hevesen kezdték vitatni mindazt, amit lelkészüket bent kinyilatkozott. Szabad vita volt, híre szétterjedt a városban, s az ünnepen jelenlévő falusi papok jóvoltából kiszállt vidékre.

Ezután Dávid Ferenc Gyulafehérváron is meghirdeti tézisét: „A hit Isten ajándéka, mindenki úgy él vele, amint jónak látja, üldözni miatta senkit sem szabad.“ Amikor elhangzik a szó - nem is a zsinaton, nem is a diétán, hanem magában a fejedelmi palotában, mintha egy pillanatra mindenki megdermedne. Ilyenféle szabad szó még soha nem kerengett a püspökök ódon házában a régi bolthajtások alatt.

1568 háromkirályok napjára a fejedelem Tordára hívta össze azt a téli országgyűlést, melynek a haza gondjai között a keresztény felekezetek közötti egyenlenségek dolgában is határozni kellett. Amikor Dávid Ferenc megszólalt, még nem volt semmiféle formája annak, hogy itt új felekezet születik. Még nem használták a rövidesen általánosságban elfogadott unitárius nevet, hanem úgy beszéltek, hogy ezek Dávid Ferenc tanai. Követőinek, hitelveinek megjelölésére ezt a nevet használták: az egy értelműen lévő erdélyi eklézsiák, ami pedig a születő felekezet papjait illette, ők az „erdélyi lelkipásztorok“, akik az Egy-Atya-Isten felől és az ő áldott szent fia, a Jézus Krisztus felől és ezeknek szent lelke felől a Szentírás szerint egy értelemben vannak.

Dávid Ferenc önmagát a megfeszült Jézus Krisztus szolgájának nevezte, a híveket általában csak a keresztény megjelölés illette. A nem sokkal később felvett unitárius kifejezés az egy egységből származott, melyet a korabeliek egyike-másika egység-hívőnek fordított - azt juttatva kifejezésre, hogy az unitárius tanítás szerint Isten lényegében, személyében egy.“

Dávid Ferenc alakjának jelentőségét, a jelenség szuggesztivitását bizonyítja, hogy könnyen hajlamossá tesz bizonyos felekezeti töltésű szubjektívizmusra - ezt láttuk a Cs. Szabó László felvázolta képben is. Az irodalomtörténész Horváth János értőn, mélyen objektív szándékkal ábrázolja és széleslátókörűen a kor teljes tablójába helyezi -, de végülis valamiféle tartózkodó rosszalással jobbnak látja egy kicsit eltávolodni tőle:

„Dávid Ferenc a XVI. század legsajátosabb, s egyik legérdekesebb fia. Megítélését azonban felekezeti és világnézeti tekintetek bonyolítják. Azon felekezetek, melyeken túlhaladt, hajlandók benne pusztá racionalistát látni, saját felekezete a reformáció beteljesedését magasztalja benne, az erasmista humanizmus, a felvilágosodás és szabadgondolkodás régiebb és újabb hívei a XVI. század legmodernebb jelenségeként becsülik. Valóban racionalista volt, de e tekintetben csak legkövetkezetesebb azok táborában, kik az Írás szövegére tették fel hitüket, s hite éppoly meggyőződéssé volt, mint ellenfeleiké, s éppúgy kárhoziatta, ostromolta azokat, sőt sa-

ját, mindenkori álláspontját, mint azok az övét. Humanista eredetből indult, de nem ő vonta le az erasmista humanizmus végső következtetéseit a hitvallás dolgában. Mondhatni, minden újabb lépését mások nyomán tette meg, igaz, hogy kritikai vizsgálat és lelkiismereti tusakodás után, sohasem erőszaknak engedve, sőt annak végeredményben egész a vértanúsáig ellenállva. Engedékenyebb volt másoknál: érvektől engedte magát meggyőzteni, s volt képessége érvekkel másokat meggyőzni. Sikerei azonban alig képzelhetők el a különleges erdélyi viszonyok és János Zsigmond fejedelemsége nélkül. Hajlama, egyénisége és a körülmények hozták magukkal, hogy a keresztény hit „megtisztításában” odáig ment, ahol az már-már megszűnt kereszténység lenni. Az a szerszám, mellyel az első reformátorok láttak munkájukhoz, az ő kezében nagyon is éles volt, s végülis elevenbe vágott. De ő küldetést látott abban, hogy a másoktól csak részletenként megkezdett reformációt teljesen végrehajtsa.”

Féja Géza csak jelenséget lát, egyetemes protestáns jelenséget:

„Dávid Ferenc élete: ballada, balladai időmértékű út Isten arca felé. Az ő istenélménye az emberi szellem remekműve, s e remekművön folyton újabb alkotnivalót talált. A protestantizmus megalapítóinak alkotó hősiességét a protestantizmus örök ritmusává akarta tenni. S e visszafojthatatlan fejlődési láz okozta, hogy korának indulatait le tudta vetni, s az emberieségnek, a szellemi és lelkiismereti szabadságnak szinte egyedülálló tisztaságú hőségévé nőtt a 16. század Európájában.

Ő a szellemi szabadság első vértanúja magyar földön.”

Németh László tőle talán szokatlan elragadtatással, megfontolások nélkül ír. A helyén látja?

„A forradalom eleven szelleme. Hatalmas tehetség, aki katolikus neveltetését elrúgván, hitek és kételyek forgószeleén repül a dévai börtönig. Az apja varga volt, s pályája demokrata karrier. Tömegeket delejez, öreg tudósokat ránt magával. Befelé örökös újrakezdő hév, kifelé ellenállhatatlan meggyőzőerő.”

Egy másik esszéjében, Heltai Gáspár prózáját elemezve, Németh László mindenki másnál egyértelműbben közli Dávid Ferenc jelenségjellegét:

„Dávid Ferenc végleg magához rántja Heltait, mint csillag a meteort. Ő is megfutja Dávid útját. Kezdi mint lutheránus, harcol az Erdélybe nyomult kálvinista kisebbség ellen, átáll hozzájuk, s amikor János Zsigmond szabadjára engedi az unitárizmust, az lesz, mint Dávid vezér. Oda jut, ahova az, csak nem olyan sorsszerűen. Egyszerre érnek oda, mégis: Dávid repült, Heltai imbolygott, mert itt a sebesség nem az időben, hanem a lélek szárnyában van.”

Egykorú kép nem maradt fenn Dávid Ferencről, arca-alakja így hát ismeretlen. De mert azóta írja sok-sok toll ezt a képet, az ismeretlenről sorszerűen ki fog derülni, hogy felejthetetlen. Ami pedig annyit jelent, hogy legalább látásból mégis ismerjük.

Török Tamás

Testvéregyházközi kapcsolatok

Dr. Gellérd Judit válaszol helyettünk

Dr. Gellérd Judit egy vezérkönyvet adott ki a testvéregyházközi kapcsolatokról, amelyben „ügyünket karolja fel” az amerikai unitáriusok előtt. Arra a kényelmetlen kérdésre, hogy az erdélyi unitárius lelkészek miért nem válaszolnak időben és részletesen a testvéregyházköziségektől küldött levelekre. Gellérd Judit így válaszol helyettünk:

„Három évi tapasztalat után azt nyilatkozhatom, tisztelet a kivételnek, hogy úgy tűnik, mintha egy bizonyos érdektelenség nyilvánulna meg részükről. Egyfajta tehetetlenség, különleges nyugalom, hogy az ők időérzékük különbözik a nyugatiakétól. Egy csendes, rideg magatartás annak a részéről, aki egy egész életen keresztül várja, hogy valami történjék, és hiába...

Úgy tűnik nekem, hogy ők saját védekezésük, félelmük, reménytelenségük és kisebbségi komplexusuk kalitkájába vannak zárva.”

Ezután részletesen megmagyarázza a helyzetünket, kéri a megértést és segítséget továbbra is az amerikai unitáriusoktól, annak érdekében, hogy viszonyainkat „szétrombolni” emberi méltóságunkat.”

A „Bridges” (Hidak) című időszaki kiadvány megjegyzéséhez csak annyit kívánunk hozzátenni, megköszönve dr. Gellérd Judit érveléseit nevünkben, hogy igyekeznünk kell időben és részletesen válaszolni a levelekre. Ha már lekértük a tegnapi, s talán sokszor a máti is, ne késünk le legalább a holnapot (jövendőnkét)!

Vargyas - Pittsfield

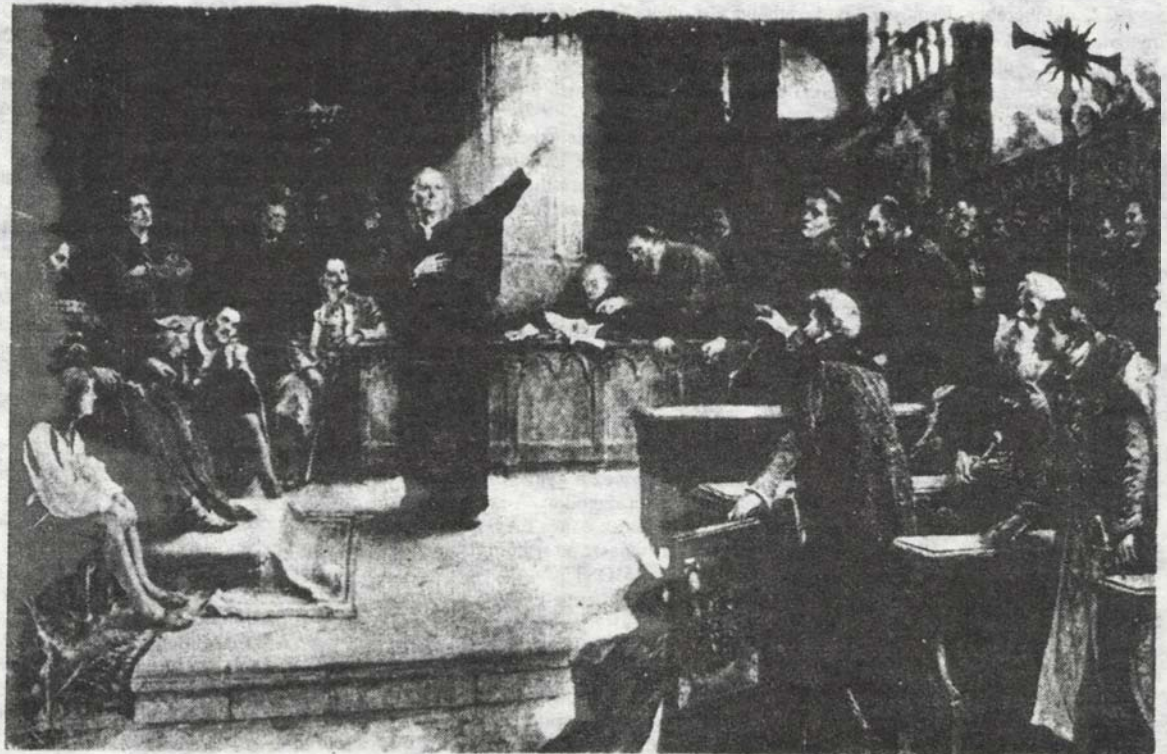
Hála Istennek, olyan testvéregyházközi beszámolókról is értesülünk, amelyekben az öröm hangján szólnak amerikai hittestvéreink az Erdélyből érkezett hírekről. A Pittsfield-i unitárius egyházköziség örömmel közli a vargyasi testvéregyházközisége levelének egy érdekes részét:

„Május 31-én tartottuk a konfirmációt. Ez egy nagy ünnepség egyházköziségünkben. Több mint ezer ember seregett templomunkba ezen a napon. A lányok erdélyi népviseletben, a fiúk öltönyben konfirmáltak. Minden nagy-szerűen történt. A nyugalmazott lelkész is ott volt feleségével. Minden megkonfirmált ifjú ajándékot kapott az egyházköziség részéről: imádságoskönyvet, énekeskönyvet, konfirmálási bizonyítványt és egy képet a templomról.

A templom virágokkal és zöld ágakkal volt feldíszítve. Szerettem volna videó-felvételt is készíteni, de ilyen készülékem nekem nincs, és a faluban sem lehet találni.

A gyülekezetünkben az egyleti élet nagyon aktív. Mind a Nőszövetség, mind az Ifjúsági Egylet tevékenyen működik ősztől tavaszig. Olyan ünnepségeket rendeztünk, amelyeken az egyházköziség kórusa szerepelt nagyszerű eredménnyel... Ilyen alkalmakkor együttlétünket szeretetvendégség követte.”

(R.E.)

Körösfői
Kriesch
Aladár:
A tordai
országgyűlés,
1568.

Múltat idézve a jövőt építjük

A sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség 20. századi önálló voltát 1927-től számítjuk. Addig Sepsikilyének leány-, illetve társegyházközségeként szerepelt.

Az önállósulás gondolata már 1898-ban feltehető, de a Főtanács határozata és felhívása - anyagi hiányban - a gyakorlatban nem valósul meg. 1905-ben József Lajos akkori lelkész Szentgyörgyre költözik, s az 1910-ben tartott egyházközi közgyűlés esperesnek választja meg. Több mint két évtizeden át lelkész-esperesnek, keblitanácsnak és a gyülekezet egészének is sok olyan problémával kellett megküdenie, melyek egy-egy házastelek megvásárlásával-eladásával, imaház kiképzésével, illetve templomépítési álmok valósításával kapcsolatosak. Ezek a küzdelmek sajnos - hiábavalóknak bizonyultak a közben kitört világháború és a velejáró gazdasági válság következtében. Az egyházközség nemes tervét - tekintélyes anyagi hozzájárulással - a Főhatóság sem tudta támogatni. Ebben az időszakban az egyházközség lélekszámát a jegyzőkönyvek elenyészőnek mondják. Az 1916. július 14-én tartott közgyűlésen pld. 9 jelenlevő egyháztag szavazza meg azt a határozatot, mely szerint özv. Ehéri Mihálynétól 44.000 korona vételárral megvásárolják azt a házastelket, mely azóta is az egyházközség tulajdonát képezi. A bérlők azonban nem hajlandók kiköltözni. Peres úton próbálják a helyiségeket felszabadítani, ami csak 1926-ban sikerül. Ugyanabban az évben, pontosabban decemberben, már meg is kezdik az átalakítási munkálatokat az épülettömb nyugati szárnyán. Egy 130 ülőhelyes imaházat létesítenek olyan formán, hogy a szomszédos tanácsterem is szükség esetén használható legyen istentiszteleti célra.

Az új imaházat Varga Béla teológiai tanár szenteli fel, a jegyzőkönyv szerint 1927 március utolsó vasárnapján. Az 1926. évről szóló lelkészi jelentés az esztendő „álmotjeljesítő” évként említi meg. A lélekszámot csekélynek mondja, de pontos adatot nem közöl. A február 6-án tartott közgyűlésen 24 jogosult egyháztag van jelen. Az első lélekszámadat az 1934. évről szóló lelkészi jelentésben találjuk: 353.

1938-ban, 44 évi odaadó, buzgó szolgálat után, József Lajos, akkor már tiszteletbeli esperes, nyugdíjba vonul, s néhány hétre rá meg is hal. Utódként - pár hónapos beszolgálat után - Kovács Lajos akadémia lelkészjelölt kerül a gyülekezet élére, aki magas képzettségének, meleg szívének, Vida Géza énekvezér és dr. Fekete Sándor ekg.-i főgondnok segítségének is köszönhetően nemcsak kereste, de meg is találta az utat a lelkek felé. A lélekszám fokozatosan növekedik. 1939. dec. 31-én 412; 1941-ben 600; 1942. dec. 31-én 636. Ezekben az években is felvetődik egy művelődési otthon és egy új templom építésének a gondolata, de a második világháború okozta politikai-, valamint pénzügyi-gazdasági nehézségek ezt az álmot is meghijúsítják. 1943 tavaszán dr. Kovács Lajos teológiai tanárrá való kinevezése folytán a gyülekezet ismét pásztor nélkül marad. Egyhangú lemondás és kérés alapján Ürmössy Gyula fiátfalvi lelkész kap kinevezést 1943. júl. 26-án (beiktató aug. 8.), aki közel 30 éven át bölcs és értelmes vezetője a lelki közösségnek (jó két évtizeden át egyben esperes is), de aki a gyülekezet régi álmát ugyancsak nem tudta megvalósítani a három évtized alatt. 1953-54. évben a templomlátogatás a minimálisra csökken. 1956-ban a lélekszám 800. Ebben az évben a hívek buzgó adakozásából 30.000 lejért egy szép, nagy harangot vásárolnak, azzal az elgondolással, hogy tornyot létesítenek, ahová felszerelik azt, de mert erre sem tudnak engedélyt szerezni, írásos megengedést alapján 1960-ban a református vártemplom tornyában helyezik el. Azóta is onnan zúg-búg-kong át a város felett mindennap, kellemes, mélyen zengő hangja.

1962-ben 907, 1966-ban 983 lélekszámmal zárják az esztendőt. Ezekben az években az ún. céladományok dicséretesek, de az egyházfenntartói járulékok tekintetében egyre több a panasz. Esperes-lelkész nem tudja felvenni a neki járó fizetést, kénytelen másodállást vállalni.

1972. októberében Ürmössy Gyula áthelyezést nyer Kolozsvárra, ahol mint a nyugdíjpénztár könyvelője és Irizs-telepi lelkész dolgozik nyugdíjbamenetelig. Utódként, a gyülekezet egyhangú meghívása és püspöki kinevezés alapján, én vettem át ennek - az akkor már 1200 lelket számláló - hitközösségnek a lelki gondozását.

A közel két évtizedes időszokról nem kívánok e helyen részletekbenemően megemlékezni. Szükségesnek tartom mégis szólni arról, hogy ez idő alatt - sok-sok pásztorációs-szervező munkának is köszönhetően - a gondjaimra bízott lelkek száma csaknem háromszorosára nőtt. Ennek következtében és ezzel párhuzamosan a templomlátogatók száma arányosan megsaporodott. Ünnepei és alkalmi istentiszteletek esetében a jelenlevők 1/3-a az udvarra kényszerült. Ez a tény - már a hetvenes években - felújította a régi álmot: templomot kell építeni! De miből, és mikor? Mert, ha meg is volna hozzá az anyagi alap, egyelőre állami jóváhagyásra mégcsak nem is gondolhatunk. Tegyük hát azt, ami rajtunk múlik - gondoltuk -: indítsuk be az ún. templomalap gyűjtését. Nem kiróvás s nem is mindenkire kötelező módon, de a legteljesebb önkéntességi alapon. S aztán takarékoskodjunk pénzvagyonyunkkal, s pazaroljunk egyház-, templom-, Isten- és emberszeretetünkkel! Ennek a vallo-másnak és vallásnak eredményeként az ekg. 1973. évi 2.900 lejes pénzvagyona 1989-re közel 1.000.000 lejre nőtt. Ez magában is örömet jelentett. De a tisztább, teljesebb örömet az a tudat és meggyőződés képezte, hogy ez a gyülekezet - párhuzamosan az anyagiakkal - lelkileg is szemmel láthatóan gazdagodott. A „miből” kérdés már nem is volt annyira izgató és nyugtalanító, mint az építés megkezdésének idejére utaló „mikor?”. Hitűk rendületlen, hogy erre is választ ad nekünk Isten és a történelem. Aztán 1990-ben azt mondták, azt mondtuk: MOST!

Közgyűlési határozat, döntés született, tervet készítettünk, amit apa és fia: ids. és ifj. Bíró Gábor unitárius mérnökeink készséggel vállaltak el. Egyházi és állami jóváhagyást szereztünk bontásra és építésre egyaránt, s 1991 tavaszán munkába kezdtünk.

A terv és költségvetés - egy emeletes lelkészi lakásra is gondolva - 10.000.000 lej volt 1990-ben (7+3 millió). Arajánlatokat kértünk a terv alapján építészeti egységektől, s a 4 beérkezett ajánlatból a „BRAVCOV” ajánlatát fogadtuk el. A választott vállalattal a szerződést szakaszonként kötöttük meg. Első volt az alapozás, második a földszint, harmadik az emeleti rész, negyedik a tetőszerkezet. A négy szerződés pénzürtéke leiben: 18.373.800. Ha az ekg. által vásárolt faanyagot és a 30.000 „Bra-

mac-Duna” fedőcserepet, illetve ezeknek vételárát is számítjuk, pirosba felépített és befedett templomunk mai állapotában - több mint 25 millió lejbe került.

Kinek köszönhető, hogy ezt a nagy összeget - két esztendő leforgása alatt - elő tudtuk teremteni, illetve ki tudtuk fizetni? Hálnak és köszönetünk mindenekelőtt Isten felé száll, aki nem engedte, hogy e rendkívüli vállalkozásban elveszítsük hitünket, s aki emberek és közösségek figyelmét, szívét fordította felénk szűkebb hazánkban és határon-tengereken túl is, hogy erkölcsileg és anyagilag egy olyan cél megvalósítását támogassák, amilyent fél évszázadon át itt élő magyar lelki közösségek hiába tűztek maguk elé. Utalok itt elsősorban a két amerikai testvér ekg. (New-York és Memphis) lelkészeinek: dr. Harrington Donald és Burton Carley, valamint élettársaik szervező munkájára s gyülekezeteik áldozatára, mellyel indultunk; Gellérd Judit és férje, George, lelkes ügybuzgóságára, akiknek - nevezetekkel együtt - 46.000 USA dollár építési segélyt köszönhetünk és köszönünk ezúton is teljes nagyrabecseléssel és őszinte szeretettel. Ideirom dr. Gyarmaty György Svájcban élő unitárius mérnök-egyetemi tanár és neje; Katalin nevét is, akik 500 dolláros adományukkal áldoztak értünk-nekünk. A kisebb, de feltétlen számontartásra érdemes, egyéni pénzbeli segélyeket (Anglia, Svédország, Franciaország) a maga idejében nyugtáztuk és megköszöntük.

A valutás segítség mellett családjaink áldozata viszonylag elenyészőnek mondható ugyan, de az a tény, hogy 1992. december 31-én az 1286-ból csupán 100 olyan családot tartottunk nyilván, melyek templomalpra egyáltalán nem adományoztak, azt igazolja, hogy nemcsak másoktól vártunk, de magunk is törekedtünk beleépíteni egy vagy több léglát annak a hajléknak falaiba, melynek létesülését annyi sóvárgó, istenkereső lélek várta évtizedeken át. Ezt az áldozatot megszakítás nélkül gyakorolni szeretnők mindaddig, míg csak egy szép napon - két év múlva?, a jó Isten tudja - elmondhatjuk: „Nehéz volt, de megérté!”

Az eddig végzett munkálatok minőségével kívülről szakemberek is elégedettek. Illesse hát köszönet a tervezőket, akiknek nevét leírtam már; s hadd említssem meg a vállalat helyi részlegének vezetőit: Szócs Gyula főmérnököt, Domokos József, Gyenge Arany Áron, Ivácsy Gyula mérnököket, valamint Antal Mester Árpád és Péter András mestereket, akik mind-mind jóindulattal törekedtek, embereikkel együtt arra, hogy az, amit elvégeznek, jó és szép legyen, s maguk is büszkéek lehessenek rá.

Itt köszönöm meg, illetve itt is megköszönöm az 1992-ben kapott 400 ezer lejes állami segélyt. A BRAMAC Kft. igazgatójának: Csabai Béla úrnak a 30.000 fedőcserep vásárlásánál adott kedvezményt. Veszprém testvérváros főpolgármesterének: Dióssy László úrnak a 100.000 forintos csekkes adományt. A jóindulatú erkölcsi támogatást Vadócz Tibor úrnak, aki mint szállításvezető, Solymosy Károly, Novák Imre és Benthaller Imre személyében becsületes, felelősségutódo, türelmes, intelligens fiatal emberekre bízta a szállítási feladatát. A Magyarországi Unitárius Egyház két kiváló tisztviselőjére is hálás szeretettel gondolunk, akiknek közreműködése (ifj. Bencze Márton és Kónya József) és Farkas Dénes egyházi főszámvevőnkkel való összemunkálása a cserépvásárt részünkre egészen könnyűvé tette. Legyen életükön a mi egy Istenünknek gazdag áldása.

Múltbanézésem nem lenne teljes, nem lenne valószínű, ha nem tenném szavá, hogy e lelkesítő visszatekintés megrajzolt szép képének egy töprengésre készített, fájdalmasan sötét foltja is van.

1991. június 26-án, 364/1991 sz. alatt az EKT egy körlevelet bocsátott ki, melyben egyetemes gyűjtést rendelt el a 3 templomépítő ekg. (Sz.-udvarhely, Barót és Sepsiszentgyörgy) megsegítésére. Azóta több mint másfél esztendő telt el, de ezt a felhívást mindössze három ekg. és egy lelkészi család szívelte meg mind a mai napig. Elsőnek Datk, másodiknak Nagyajta jelentkezett 5-5.000 lejjel, harmadiknak Vargyas 30.000 lejjel. Néhai Fekete Dezsó, volt arkosi lelkész özvegye pedig, ugyancsak 5.000 lejjel. Hálás szeretettel és köszönettel vettük és nyugtáztuk ezeket az adományokat. A kérdés azonban akarva-akaratlan - meg-megújul: Miért hallgatnak a többiek? Mi az oka, hogy egy ilyen segélykérés egyszerűen irattári anyag maradt az ekg.-ek 98%-a esetében?! Lelkesztek, akik nem is terjesztették a keblitanács elé? Keblitanácsok, melyek nem tudtak vagy nem is akartak pozitív határozatot hozni ebben a kérdésben? Egyházközségi hívek, akik elzárkóztak az adakozás elől? Hal-lom a válasz: A nehéz anyagi helyzet. Elismerjük, tudjuk. De ok a közömbösség is - mondom én. S amikor ezt mondom, egyházunk történelmének arra a szakaszára gondolok (1970-80 közti évtized), amikor komoly egyetemes összefogással, vezetőik és vezetettek, központi tisztviselők, lelkészek és egyházközségek áldozatával Csíkszeredában, Kóhalomban, Nagyváradon és Kolozsváron templomhelyiséget, illetve lelkészi lakást tudtunk létesíteni. És ne mondja senki, hogy akkor könnyebb volt, jobb volt az anyagi helyzet. De utalhatnék, hivatkozhatnék régebbi időszakra is. Idézhetném százados vagy több százados egyháztörténelmünket a templomépítések tekintetében. Ez a történelem ui. az unitárius egyakaratról, összefogásról, segítő-készségről, áldozatról tanúskodik. Mi okozta, hogy ezt a tiszteletré méltó s mások által is értékelt unitárius erényt éppen most ástuk el, amikor az Isten és a történelem lehetőséget nyitott a bizonyításra? Én erre a kérdésre válaszolni képtelen vagyok. S ha már szóvátettem, bevallom, nem azért a fél millió lejért elsősorban, amit ilyen célra bevételezhettünk volna, hiszen ez az összeg, ha arra gondolunk, hogy templomunk 70-80 vagy éppen 100 millió lejbe fog kerülni, nem döntő jelentőségű célbaérésünk tekintetében. Az állásfoglalás az, ami meggondolkozott, s miért tagadnám: fájdalmat is okoz.

Mi nem vagyunk önzők. Nyugodt lelkiismerettel jelentjük ki, hogy ez a fájdalom az ún. „sorsársegyházközségek” nevében is hangot ad bennünk magának. De még egyetemes egyházunk egészéért is kár, hogy ilyenek vagyunk, ilyenek lettünk.

Templomunk Isten segítségével - hitem szerint - így is felépül, s ha meghallgatja kérésemet, megengedi nekem, hogy legalább a kibúcsúzó beszédemet annak szöveg-kén mondhaszam el. Többre nem is vágyom, 68-ik életévemben többet nem is kérhetek Tőle. Ha ennyit előlegez és ajándékoz nekem, hálás szeretettel, boldogan fogom mondani: Köszönöm, Istenem.

Török Áron
lelkész

Adatok az erdélyi unitárius ifjúsági mozgalom történetéhez

II.

1932-ben az V. Ifjúsági Konferencia Homoródkarácsonyfalván és Homoródlámaszon tartott, augusztus 12-16 között. Az előadók között volt Dobai István, ki „Az unitarizmus feladata és jelentősége az erdélyi magyar társadalom lelki kiképzésében” címen tartott előadást. Ébert Hajnal, Bedő Boriska és Deák Berta a leányproblémákról beszéltek, ennek eredményeképpen ismét megalakítják az Egyetemes Szervezet kebelében a leánybizottságot. Balázs Ferenc „Az erdélyi magyar nép és intelligencia” kérdéséről beszélt. Lőrinczi Géza a külföldi ifjúsági mozgalmat ismertette, dr. Nagy Endre a „Keresztúri Téli Gazdasági Iskola jelentőségéről” adott elő. Mikó Imre a bukaresti unitáriusok helyzetéről tartott előadást.

Az 1933. évi VI. Ifjúsági Konferencia augusztus 24-27 között Kőkösön és Szentivánlaborfalván volt. A konferencia előadói: Dobai István („Az ifjúsági kérdés mint nemzeti probléma a múltban”), Balázs Ferenc („Az ifjúsági mozgalom a jelenben”), „Az unitárius ifjúsági mozgalom története”: a) nálunk - Ürmösi Károly; b) Magyarországon - Szentiványi József; c) Amerikában - Simén Dániel. Lőrinczy Dénes: „Az unitárius öntudat és jövőnk”. Benedek Gábor: „A szövetségi kérdés és ifjúságunk.” Balázs Ferenc nagy elfoglaltságára hivatkozva lemondta részvételét. Rajta kívül hiányzott Mikó Imre is.

A Szervezet új elnöke, Lőrinczy Dénes, minden szabadidejét az egyházközségek látogatására fordította. Néhány jelentős helyen megalakították jelenlétében az Ifjúsági Egyletet, máshol a meglévőkre igyekeztek új életet, lelkesedést vinni. Az 1932. december 16-án tartott választmányi gyűlésen elhatározták, hogy az ifjúság részére fémből és papírból jelvényeket készítenek, melyek 1933-ra el is készültek. A papírjelvény kör alakú, 25 mm átmérőjű volt, dombornyomásban egy szírtől felszálló galambot ábrázolt, alatta a felirat: DFE Ifjúsági Köre. A fémjelvény pajzs alakú, felső részében ez a felírás: DFEIK, alatta egy szírtől felszálló galamb, mely az ifjúsági mozgalom számbontogatását jelképezi.

Az 1933. év mellett nem mehetünk úgy el, hogy ne szóljunk „Ifjúságunk helyzetéről” címen a „Kévekötés” V. évf. 5. számában megjelent statisztikai felmérésről. Eszerint az Egyetemes Szervezet kérdőíveket küldött ki 112 egyházközségbe. A 83 beérkezett levélből kitűnik, hogy 67 egyházközségben meg volt alakítva és működött is az Ifjúsági Egylet.

1934. július 1-3. között Aranyosszéken, Kövend központtal tartották meg a VII. Ifjúsági Konferenciát. Tárgysorozatán szereplő kérdések és előadók: Kelemen Lajos, aki „Az unitárius egyház történelmét” ismertette, Szent-Iványi Sán-

dor: „Az unitárius vallás lényege a történeti kialakulásban” címen tartott előadást. Lőrinczy Dénes, dr. Iván László, Balázs Ferenc „Az én unitarizmusom” cím alatt fejtették ki hit- és életfelfogásukat. Fikker János az „Unitárius misszió fontosságáról” beszélt; Pálffy Miklós az „Aranyosrákosi népköltészetéről”, Bedő Júlia pedig a „Népművészetről” tartott előadást. A konferencia értékelését a „Kévekötés” 1934. és 1935. évi számaiban találjuk meg.

1935. július 7-14 között volt a VIII. Ifjúsági Konferencia Székelykeresztúron, melyen a következő előadások hangzottak el: Dobai István vargyasi lelkész „Ifjúságnevelés a gyermekkortól”; Filep Imre „A cserkészlet mint ifjúságnevelő”; Erdő János „Az ifjúság és az elhelyezkedés kérdése”; dr. Ürmösi Károly „Konferenciánk története és a jelen konferencia”.

1936. július 9-12. napjaiban tartották a IX. Ifjúsági Konferenciát Küküllődombon, Ádámoson és Dicsőszentmártonban. A következő előadások hangzottak el: dr. Fazakas János: „Az erdélyi magyar ifjúság önvédelme”; Lőrinczy Géza: „Unitárius vallás, unitárius munka”; dr. Szathmári János: „Az erdélyi magyarság gazdasági életének új útjai”; dr. Mikó Imre: „Népszövetség”.

1937. július 9-11 között került sor a X. Ifjúsági Konferenciára Segesváron. Dr. Varga Béla egyházi főjegyző „Mit vár az egyház az ifjúságtól?” címmel tartott előadást. Szerinte semmi sem várható, mint amennyit adni tud. És mit tud adni? „Szabad teret nyújtani az ifjúságnak, hogy a nagy történelmi értékeket elmélyítse, történelmi hivatását betölthesse, mert az unitárius egyház az egyetlen vallásos intézmény, ahol az ifjúságnak évszázadokon át sorsdöntő szerep jutott”. Fikker János „Mit vár az ifjúság az egyháztól?” című előadásában rámutatott az ifjúsági mozgalmakra mint napjaink sajátos társadalmi tüneteire, s azoknak fontosságát méltatva, a hazai ifjúság megszervezését sürgette. Végül dr. Fazakas János „Az unitárius egyház és egyén a kisebbségben és az államban” címen tartott előadást. A tizedik találkozás emlékére az egybegyűltek a konferencia-fáját ültették el a templom mellé.

1938. július 1-3-án volt a XI. Ifjúsági Konferencia Kolozsváron. Tárgyköre: az ifjúsági mozgalom újjászervezése és az új idők szellemének megfelelő munka-program megállapítása volt. Az első előadást Erdő János tartotta: „Az ifjúság szerepe a belmissziói munkában” címen. Utána Kiss Viola beszélt az „Angol nő életéről, úgy ahogy én látom”. Ürmösi József „Szövetségi munka és az ifjúság elhelyezkedési lehetősége” címen tartott előadást a szövetségi mozgalom fontosságáról. Ezt a tárgyat Papp István előadása egészítette ki: „Az unitárius főiskolai

Erdős I. Pál grafikája

hallgatók elhelyezkedési lehetőségei" címen. Végül dr. Nistor Virgil ügyvéd magyar nyelven tartott előadást: „A Romániában élő népcsoportok lelki kibékülésének feltételeiről”. A konferencián a következőket határozták el:

1. Az ifjúsági szervezet módosítsa az alapszabályt a mai igényeknek megfelelően.

2. A szervezet kiépítésével kapcsolatban, az egyházi főhatóság segítségével, központi irodát tartson fenn és működési körét bővítse ki.

3. Az ifjúság tudatában lévő a missziói munka fontosságának, a Munkaügyi Bizottság keretében, önálló hatáskörrel, Missziói társulatot létesít azzal a célkitűzéssel, hogy az egyház keretében működő Missziói Bizottsággal karöltve dolgozzanak és tárjanak új területeket fel a missziói munka számára.

4. A Munkaügyi Bizottság feladatává teszi, hogy az újonnan megalakított egyházközségeket meglátogassa, módot és lehetőséget találjon az ott dolgozó ifjú lelkészek támogatására.

5. A Munkaügyi Bizottság az egyházi főhatóság segítségével igyekezzék elhelyezkedési lehetőséget találni a végzett főiskolai hallgatók számára, és mindenképp igyekezzék unitárius orvost unitárius falvakba elhelyezni. Egyúttal pályaválasztási tanácsadással törekedjék az ifjak pályaválasztását irányítani.

6. A Munkaügyi Bizottság rendszeres munkaterv alapján igyekezzék az ifjúsági mozgalmat újjáépíteni (kezdve a vasárnapi iskolától), látogassa meg a körüli tagozatokat, és a körüli ifjúsági napokon jelenjék meg, hogy a kapcsolat és állandó munka révén az ifjúsági mozgalom végre új mederben induljon el és képes legyen betölteni a hozzáfűzött reményeket.

Az ifjúsági találkozó azzal a reménnyel zárult, hogy a következő évben az eddigieknél több elvégzett munkáról tud majd beszámolni és nagyobb felkészültséggel és hivatástudattal dolgozik egyházáért és népéért.

1939. június 30 - július 2. napjain tartották Nyáradgálfalván a XII. Ifjúsági Konferenciát, melyen jelen volt a Nemzetközi Unitárius Ifjúsági Szervezet titkára is, dr. Harry Faber, Hollandiából. Előadást tartottak: dr. Kovács Lajos „Vallásos öntudat és unitárius öntudat”; Kovács Domokos „A nyáradgálfalvi egyházközség története”; Gálfi Elek „Világnézet és misszió”, dr. Varga Béla „Az unitarizmus célja vallási és közösségi életünkben”; dr. Fikler János „Az unitárius vallás és közösségi életünk” címen. Az előadók hangsúlyozták, hogy „az unitarizmus hivatása egy összhangzóbb egyéni és társadalmi élet lelki munkálása és szolgálata”. A konferencián elhatározták:

1. Központi misszió bizottságot létesítenek.

2. Nemzetközi képviselőkként dr. Kovács Lajost és R. Filep Imrét választották meg.

3. A következő évi konferenciát Kénoson, a Homoród mentén tartják.

4. A következő évi megbeszélések tárgyai közé felveszik a felekezeti iskolázás kérdését.

1940-ben a tervbe vett kénosi konferencia a háború miatt elmaradt. A dél-erdélyi ifjúsági egyletek működését a hatóságok betiltották. Észak-Erdélyben a munka tovább folyt, de a háború itt is érezte bénító hatását.

1942-1944 között a Kolozsváron rendezett fiú- és leány-népfőiskola próbálta egybefogni az ifjúságot. 1942-ben Kolozsváron megalakult az Unitárius Középiszkolás Lányok Munkaközössége, mely 1943-ban Arkoson, 1944-ben pedig Homoródmáson szervezett munkatábori.

A háború után kísérlet történt újabb konferenciák tartására: 1946-ban Várfalva-Mészkon, és 1947-ben Kövenden, Torockón és Torockószentgyörgyön. A konferencia előadói voltak: Kökösi Kálmán lelkész és Kereki András ácsmester, akik Balázs Ferencről tartottak előadást. Gálffy Mózes tanár „Unitárius középiszkolás ifjúság népi értékek szolgálatában” címen, majd Ajtay József igazgató „Unitárius nevelő népünk és egyházunk szolgálatában” címen tartott előadást; dr. Erdő János tanár „Építők unitárius ifjúság és középiszkolás unitárius ifjúság népünk és egyházunk szolgálatában” címen tartott előadást, dr. Vörös István tanár és Mody Pál helyettes tanár „Unitárius ifjúság unitárius nevelő intézményekben” címen tartottak előadást. Botár Judit „A mi életünk” címen olvasta fel nyilatkozatszerű előadását. A résztvevők vasárnap átmentek Mészköre, Balázs Ferenc sírjának megkoszorúzása végett. A sírnál dr. Kiss Elek püspökhelyettes mondott emlékbeszédet. 1947-ben az Unitárius Középiszkolás Lányok Munkaközösségének kezdeményezésére gyűjtés indult a dévai Dávid Ferenc-emléktábla helyreállítására. Az új emléktábla felavatása az ifjúság részvételével 1948-ban megtörtént. 1948 után az állami hatóságok tiltása következtében az ifjúság szervezeti élete, minden erőfeszítés és próbálkozás ellenére, megszűnt.

Az 1991. július 21-23. napjain Székelykeresztúron tartott Ifjúsági Konferencia ifjúságunk életében és egyetemes egyházunk történetében maradandó esemény: újrakezdése és folytatása egy olyan mozgalomnak, melynek nem szabadott volna megszűnnie. A mai ifjúság feladata nem lehet más, mint továbbvinni azt az örökséget, melyet elődeink hagytak ránk: Tanulni a múltból és annak értékeit átvenni a jövőbe.

Kovács Sándor

JEGYZETEK

1. Az Unitárius Kollégium kézirattára, Biblioteca Académiei Române, filiala Cluj. Ms.U. 1908. A Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet Jegyzőkönyvei 1900-1902.

2. A konferencia után, In: Unitárius Közlöny 1928. XXXVII. éf. 66 l.

3. In: Kévekötes 1930. II. évf. 4.sz.

4. Szabó Samu: „Unitárius Ifjúsági szervezetünk a két világháború közötti időben” - kézirat

5. Ifjúsági napok. In: Kévekötes 1933. V. évf. 4.sz.

Isten új tüzeket lobbant

Mindig csodáltam és csodálom kirándulások alkalmával, jártomban keltemben az otfelejtett tüzeket, melyek hamuja alatt ott van mindig egy kis parázs. Ha figyelmesen elfűjük a hamut, két-három lehelettel új tüzet lehet fakasztani. Új tüzek lobbannak a régi parászból. Milyen nagyszerű, felmelegedhetünk a régi parázs új tűzénél, megpiríthatjuk kenyereinket, megstüthetjük szalonnánkat.

Olyan sokszor vettem és vesszük észre - főként vallásos életünkben -, hogy az emberi lelkek mélyén is ott él egy régi, talán már kialudtnak hitt parázs, amelyet valamikor őseink gyújtottak meg. Olyan parászak, amelyeket valamikor „játszva élesztgettek tarka köténnyel” az édesanyák, amelyek soha ki nem alszanak. Amikor Isten fuvallatára fellobban ez a már sokszor elhamvadtnak hitt láng, milyen nagyszerű, örökértékű dolgok születnek életünkben! Ma, amikor gondokról, szegénységről, inflációról panaszkodik a világ, Isten nagy akarata fellobbant és fellobbanthat olyan lángokat, amelyek csodával határos dolgokat teremthetnek melegükkel miközöttünk. A jó Istennek gondja is van erre, csak ott legyen valahol a szív mélyén a parázs.

Az elmúlt esztendőben egy ilyen „szívparázs” kapott lángra gyülekeztünkben, Nyáradgálfalván. Sajnos, nem Isten simogató szeretete, hanem a megpróbálás, fájdalom, halál lobbantotta fel ezt a lángot, amely ott szunynyadt a szívek mélyén.

Nagy Elemér jelenlegi gondnok és felesége 1991. szeptemberében, amikor ünnepe volt egyházközségünknek (látogatóban volt egyházközségünkben a Kansas City-i testvérgyülekezet), tragikus hirtelenséggel elveszítették nevelt fiukat, akiben minden reménységük volt, annyi csalódást megért családi életükben.

Ezt a parászt, amit Isten fellobbantott szívében a tragikus esemény által, Nagy Elemér édesanyjától kapta, aki a szentháromsági Pataki családban gyújtotta meg, s hozta magával miközénk. De ott volt a tűz a feleség szívében is, aki egyetlen gyermekét veszítette el.

Ahogy kezdtek felszáradni a könnyek, lassan hegedni a sebek - amelyek soha föl nem száradnak, meg nem gyógyulnak -, az emlékkállítás nemes gondolata egyházközségünk, templomunk felé fordította tekintetüket. Tavasszal megszületett a döntés: Nagy Elemér és felesége, Paskuly Jolán, fiuk, Attila emlékére a harangot és orgonát villanyra szereltetik át. Az elhatározásból hamar tett született. 120.000 lejes adományukkal már szeptemberre valóra vált az elképzelés, s azóta egy márványtábla hirdeti az orgonán Attila feledhetetlen nevét. Azóta minden délben automatikusan megszólal a déli harangszó, amit ismeretlen okokból kiiktattak volt Nyáradgálfalván.

Visszapillantva az egyházközségünk történetébe, még voltak olyanok, akik hasonló nemes tettekkel írták be nevüket egyházközségünk történetébe.

Az 1700-as évek közepén Szent-Iványi Zsigmond nemes lelkében lobbant fel a templomépités halhatatlan tüze. 100.000 téglát adományozott, a munkálatoknak nagyobb részét is ő fedezte, hogy otthonuk legyen a nyáradgálfalvi unitáriusoknak. Kétszázhusz éve otthona híveinknek. (1773)

Amikor az első világháborúban ágyúvá olvadt a békességet hirdető harang, id. Zsigmond István és neje, Bíró Róza, Fekete Gábor és neje, Zsigmond Katalin által adományozott harang mellé Zsigmond Lajos és neje, Csíki Helena új harangot öntetnek az egyházközségnek, amelyeknek hangja ma is hívogat.

1940-ben, amikor az emberek szíve új reménységgel telt meg, Nagy Dénes - akkori cséplőgép-tulajdonos - egy évi vámgabonáját ajánlotta fel, hogy iskola és kultúrothon épülhessen az egyházközségnek. Ma is áll ez az épület, falunk díszé, - ha megrongálodottan is -, és hisszük, hogy nem sokára, visszakerülve egyházközségünk tulajdonába, közel ötven év után, ismét betölti azt a hivatást, amelynek betöltésére Nagy Dénes szíve megálmodta.

Lehetne folytatni a sort a földadományozókkal, csillárkészítőkkel, orgonát javítatókkal, építés-alapítókkal, de ma, ez alkalommal azokat a nagyobb adakozókat említettük, akiknek egy utódja, követője ma itt él közöttünk, cselekedetével, adományával bizonyosságot tesz arról, hogy a hosszú, sötét évtizedek alatt sem aludt ki a láng, hanem az Istenbe vetett hit által újralobban, másokat melegít, másoknak példát mutat.

Öröm számunkra az, hogy Nagy Elemér 1992-től egyházközségünk gondnoka is, aki ez évtől újabb megbízást kapott tiszttségére, amelyet, hisszük és reméljük, hogy tisztelettel betölt, Isten dicsőségére és egyházközségünk további gyarapodására.

Kérjük Istent, hogy hasonló tüzeket lobbantson egyházközségünkben, Egyházunk minden gyülekezetében, mert hisszük és valljuk, hogy „a jószívű adakozót szereti az Isten”, s meggyőződésünk, hogy meg is áldja.

Ifj. Török Elek
lelkész

EGYHÁZI ÉLETT

Jelentés az Unitárius Nők Országos Szövetségének 1992-ben végzett tevékenységéről

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége 1992. szeptember 20-án alakult újra, 45 év kényszerű szünet után, elfogadva és tiszteletben tartva az 1934-ben jóváhagyott Alapszabályt. Tehát a jelentés csak az 1992. szeptember 20 és december 31 közötti időszakra vonatkozik.

A Kolozsváron tartott nőszövetségi találkozó alkalmával a jelenlevő, 18 nőszövetséget képviselő 242 küldött megválasztotta a tisztkart. Az első közgyűlés részvevői 4 szakcsoportban megvitatták az Unitárius Nők Országos Szövetsége előtt álló szervezeti-, gazdasági-, lélekápolási és közművelődési-, valamint humanitárius-szociális kérdéseket. A szakcsoportok javaslata alapján a tagok elfogadták az UNOSZ Határozatát, amely körvonalazza az elkövetkezendő időszak tevékenységét.

A választmány névsorát és a Határozat szövegét közöltük az EK Tanáccsal. (A névsor megjelent az Unitárius Közlönyben is.)

1992. november 4-én a választmány kolozsvári tagjai részleges vezetőségi gyűlést tartottak, dr. Kovács Lajosné elnök kezdeményezésére és vezetésével. A választmányi tagok felosztották a feladatokat az alábbi témakörök alapján:

- gazdasági kérdések Szabó Anikó,
- lélekápolás-közművelődés Sigmund Júlia,
- szociális kérdések Csomós Gizella,
- szervezeti kérdések Kádár Ildikó.

A vidéki választmányi tagok saját egyházköriük nőszövetségeivel és az országos választmányi nyal tartják a kapcsolatot.

Határozatba vettük egy kézimunkatanfolyam szervezését, széleskörű részvétellel, 1993 első évfolyamában.

Az UNOSZ pénzalapjainak megteremtéséhez a nőszövetségek egy-egy kézimunkával járulnak hozzá, hogy ezek értékesítéséből befolyó pénzből fedezni tudjuk a napi költségeket (posta, telefon stb.).

Szociális gondozó-hálózat kiépítése lesz szükséges. Ezt a Nőszövetség 1993-ban szeretné megvalósítani.

A választmány megtárgyalta a teljes választmányi ülések megtartásának lehetőségét, és azt határozta, hogy ebben a kérdésben kikéri a vidéki tagok véleményét.

Minderről a titkárság körlevélben értesítette a már megalakult nőszövetségeket, valamint azokat az egyházközségeket, ahol, tudomásunk szerint, a nők szervezett formában tevékenykednek.

Dr. Kovács Lajosné
elnök

Jelentés a Kolozsvári Unitárius Nőszövetség 1992-ben végzett tevékenységéről

Elhangzott a Nőszövetség 1993. február 25-én tartott közgyűlésén (Rövidített szöveg)

Újraalakulása óta a Kolozsvári Unitárius Nőszövetség 1992-ben tevékenységének harmadik évét zárta. Túl vagyunk a kezdeti útkeresésen, céljaink és az ennek érdekében végzett munkánk megszervezése mind határozottabb körvonalakat ölt.

A nőszövetségi tevékenység fő célja az unitárius lányok, asszonyok összefogása, és annak a keretnek a megteremtése, amelyben hasznos erkölcsi és anyagi javakat alkotó munkát folytathassanak.

A Kolozsvári Nőszövetséghez három egyházközség asszonyai, lányai tartoznak, 155 bejegyzett tagunk van, ezek közül tagdíjat fizetett és rendszeres tevékenységet folytatott 97. Mivel a nőszövetségi tevékenység sokrétű, tehát kulturális, humanitárius és - nem utolsósorban - gazdasági jellegű, a jobb irányítás érdekében az eddig is jól bevált szakcsoportok keretében igyekeztünk a munkát megszervezni. Szakcsoportjaink: gazdasági és kézimunkakör, egészségügyi, segélyező és kulturális-léleknevelési csoport.

A nőszövetségi tevékenység folytonosságát a havi találkozók biztosították, amelyeket mindig a hónap utolsó csütörtökjén tartottunk. A résztvevők viszonylag nagy száma (40-60) bizonyítja, hogy a nőszövetségben végzett munka nem teher, és sok esetben jelenti azt a társadalmi-baráti kapcsolatot, amely napjainkban annyira hiányzik.

Örömmel szolgált, hogy teológus lányaink is támogatják a nőszövetséget: már több, mint egy éve ők tartják a nőszövetségi összejövetelek bevezető áhítatát. Feladatukat nagyon komolyan vették. Munkájukért ezúttal is köszönetet mondunk.

Az 1992-es év nőszövetségi tevékenységére rányomta bélyegét a hagyományos szeptemberi találkozóra való felkészülés, amelynek házigazdája ezúttal a Kolozsvári Unitárius Nőszövetség volt. Ebben a munkában minden tagunk kivette a részét. A siker nem is maradt el. Az országos találkozón résztvevő, 18 nőszövetséget képviselő 242 küldött elismeréssel nyugtázta a szervezést, a találkozó lebonyolítását (amelyről annak idején az Unitárius Közlönyben is beszámoltunk).

A találkozó és főleg az újraalakult Országos Nőszövetség elősegítette, hogy szorosabbá fonjuk kapcsolatainkat más unitárius nőszövetségekkel, de ezenkívül is igyekeztünk kapcsolatokat kiépíteni külföldi és belföldi, unitárius és más vallású nőszövetségekkel és más szervezetekkel. Résztvettünk 1992. áprilisában a nők ökumenikus találkozásán, júniusban pedig a Svájci RK Nőszövetség küldöttségével tartott találkozón. Nőszövetségünket meglátogatta Nelly Roy Janse Hollandiából, Szent-Iványi Ilona lelkész Budapestről, Gyarmathy Catherine Svájcban, a Carpenter lelkész házáspár San Franciscoból. A San Francisco-i Unitárius Közösséggel, a Stockholmi Magyar Házsal, a Birminghami Nőszövetséggel tagjaink révén állandóan levelezünk. Ki kell emelnünk jó kapcsolatunkat a Bukarestben székelő AIDROM szervezet képviselőivel.

Kulturális csoportunk tevékenységének fő célja vallás-erkölcsi nevelés és színvonalas, nevelő hatású, ugyanakkor változatos és érdekes műsorok biztosítása a nőszövetségi rendezvényekre. Ezek között feltétlenül meg kell említenünk dr. Sándor László 7 részből álló előadásorozatát az Erdély területén élő népek történetéről. Előadói között szerepelt Benczédi Sándor szobrászművész, Po-

zsony Ferenc néprajzkutató, Szócs Judit tanár, Szentimrei Judit iparművésznő, Takács Gábor, Muzsi Jolán ny. tanár, Vajda Zsuzsa színművésznő, Sigmund Júlia ny. színművésznő, Marton Melinda, az Operaház magánénekesnője, Nyitray Mónika, Deák Árpád történelemtanár.

Kézimunkakörünk egész évben dolgozott, 51 személy vett részt a munkában, akik csaknem 1500 munkaórát dolgoztak a nőszövetség anyagi alapjainak a biztosítására. Élen járt Nyitray Éva, Derzsi Rozália, Liser Erzsébet, Gyulay Anna. A népi hímzők Orbán Erzsébet, Kovács Margit és Lozsádi Aranka vezetésével torockói és kalotaszegi kézimunkákat készítették, eredeti minták után. A varrókört Nyitray Éva, Szakács Ilona és Mosonyi Ilona vezették. Kizárólag maradékokból, tehát anyagi befektetés nélkül készítették hasznos dolgokat: kötényeket, szatyrokat, kis táskákat, szemüvegtokokat, babákat, játékkalákat a karácsonyi bazar részére; sapkákat és nyakkendőket varrtak a Brassai Sámuel cserkészcsapat tagjainak. A szövetség szintén a kéznél levő nyersanyagot dolgozta fel: rongyszőnyeget készítették Zsakó Erzsébet ny. textilmérnök vezetésével.

Humanitárius téren két csoportunk is dolgozott: a segélyező bizottság és az egészségügyi csoport.

A segélyező bizottság tagjai: Dániel Éva, Szabó Erzsébet, Benedek Anna, Benedek Ilona, Szathmáry Magda, Ferenczy Rozália, Sándor Mária és Veress Izabella. Munkájukat hetenkénti rendszerességgel végezték.

Pontos nyilvántartást vezetnek egyházközségenként a segélyezendőkről. Munkájuk a kül- és belföldi adományokból, valamint a Nőszövetség saját alapjaiból származó segélyek szétosztásából áll. A segélyező bizottság tagjai az élelmiszereket legtöbb esetben hazaszállították a segélyezendőknél; a ruhaneműeket a keddi munkanapokon osztották szét a jelentkező rászorultaknak. Karácsonykor a nőszövetség saját pénzalapjaiból összesen 681 ajándékosmagot osztott szét idős embereknek és az összes unitárius gyermeknek a karácsonyfa ünnepség alkalmával.

Az egészségügyi csoport munkája orvosi tanácsadástól és a rendelkezésre álló gyógyszerek kiosztásából áll. Ezt a munkát végzi dr. Virágh Linné főorvos, akinek az adminisztrációs munkában Zilahy Zsófia volt a segítségére. A gyógyszerkészlet főleg külföldi adományokból származik. A belföldi gyógyszereket a nőszövetség saját pénzalapjaiból vásárolják. A betegek fogadása hetente egyszer, csütörtök délután van, és az utolsó beteg távozásáig tart. A fekvő betegek és öregek részére hazaszállítják a gyógyszert. Elsősegélycsomagot készítettek a Torockószentgyörgyön táborozó cserkészeknek, valamint az Erdélyi Kárpát Egyesület túsztáinak. Az egészségügyi csoport nemcsak unitáriusokat, hanem minden rászorultot szívesen fogad: a lehetőségekhez mérten tanáccsal, gyógyszerrel lát el minden jelentkezőt. A segélyből adott gyógyszerek, természetesen, ingyenesek.

Annak ellenére, hogy tevékenysége nem állandó, feltétlenül meg kell említeni az ún. bazárbizottság munkáját, hiszen az idén már harmadik alkalommal megrendezett karácsonyi bazar nagy sikernek örvendett, és jövedelméből lehetett elkészíteni a karácsonyi ajándékosmagokat. A bazárbizottság tagjai: Szabó Anikó, Balogh Enikő, Benczédi Ildikó, Sigmund Júlia, Ajtay Rózsika jó munkát végzett, és a bazárban sok tagunk talált kedvére való karácsonyi ajándékot családjának, barátainak.

A nőszövetség pénzügyi jelentéséből kiűnik, hogy a jövedelmet csaknem teljes egészében humanitárius célra használtuk fel. A nőszövetség tagjai jól gazdálkodnak. Megvannak a szellemi és anyagi alapjai annak, hogy a jövőben még hasznosabb termelő munkát végezzünk és ezáltal a segélynyújtás mellett, munkalehetőséget is biztosítsunk minél több unitárius lánynak, asszonynak.

Paskucz Szathmáry Viola
titkár

Kézimunka-tanfolyam Kolozsváron

Az Unitárius Nők Országos Szövetségének rendezésében 1993. március 1-7-ke közt kézimunka-tanfolyam volt Kolozsváron, melynek célja népművészeti háziiparunk fellendítése volt, hogy asszonyainkat segíthessük pénzképes munkák elsajátításában.

A tanfolyamon Balázs Péterné Körössy Ibolya a hímzés történetéről, Fintáné Halay Hajnalka az erdélyi hímzésekről s ezek közt a torockói varrottasokról, Orbánné Forrai Erzsébet a kalotaszegi, Kallós Zoltán a mezőszéki, Gazda Klára a székelység népművészetéről tartott bemutatóval egybekötött előadást, Zsakó Erzsébet pedig a szalaszanyagok természetéről és a különböző textiltermékekről s azok előállításáról beszélt. Az előadások mellett gyakorlati foglalkozáson ismerkedtek a résztvevők a mintakészítés titkaival, majd a különböző öltésmódokkal, csomókötéssel, szabás-varrással és más technikákkal. A gyakorlati irányításban oroszlánrészt vállaltak: Orbánné Forrai Erzsébet, Kovácsné Röser Margó, Gagyiné Bíró Katalin és Szakács Ilona.

A tanfolyam olyan tapasztalatcserének bizonyult, ahol mindenki tanult és tanított. Sajnálatos, hogy csak nyolcan vettek részt, de reméljük, ők vidékükön továbbadják a szerzett ismereteket. Érdeklődés esetén a tanfolyamot megismételhetjük.

Szállásról egyházi központunk gondoskodott, melyért köszönetet mondunk. A tanfolyamon résztvettek (betűrendben): Bogdán Lászlóné (Sepsiszentgyörgy), Dombi Gyöngyi (Nagyajta - Földvár), Gagyiné Dénesné (Székelykeresztúr), Gál Jenőné (Nagyajta), Gász Jánosné (Brassó), Hajdú Zoltáné (Csíkszereda), Varga Erzsébet (Sepsiszentgyörgy), Vári Zsuzsanna (Székelykeresztúr).

Zsakó Erzsébet

Beszámoló két év tevékenységéről

A Csíkszeredai Unitárius Nőszövetség 1991. januárjában alakult. Már az első ülésen körvonalazódott a célkitűzés: együtt lenni, ismerkedni és olyan tevékenységeket szervezni, hogy szívesen jöjjen minden hónap első szerdáján. (Elnök: Csikós Klára, pénztáros: Simén Éva.)

Februárban Reményik Sándor-émlékestet tartunk. Kisgyörgy Borbála a költő életét, munkásságát ismertette, verset mondott Bartha Dalma, Hajdú Margit, Daradics Márta, Karda Ida, Szentgyörgyi Júlia, Csikós Klára, Kelemen Csongor és Kelemen Hunor. Márciusban, az időszaknak megfelelően, a szabadságot ünnepeztük. Ünnepi műsort adtak az Ady Endre Ált. Iskola V.C osztályos tanulói, melyet Csikós Klára és Kelemen Csongor tanított be; utána videofilmről A kőszívű ember fiai című filmet néztük meg. Áprilisban vendégünk Beder Tibor tanár, aki törökországi útjáról mesélt, és diákokat vetített. Májusban Kelemen Csongor volt a meghívottunk, aki március 15-én Kárpátján részt vett az ott szervezett ünnepeken. Csodálatos élménybeszámolót tartott. Júniusban háromnapos kirándulást szerveztünk Csíkszereda-Ádámos (itt töltöttük az első éjszakát, unitárius családoknál) - Gyulafehérvár-Déva-Vajdahunyad-Torockószentgyörgy (itt szintén testvéreink vendégei voltunk)-Torda-Tordai Hasadék-Radnót-Marosvásárhely (itt a vártemplomban volt szerencsénk Tőkés László püspök úr igehirdetését meghallgatni)-Csíkszereda útvonalal. Mindenkinek nagy élmény volt. A nyári szünet után Simén Domokos lelkipásztorunk beszámolt svájci élményeiről. Teadélutánok következnek, közben megbeszéljük az adódó problémákat.

Az 1992-es év tervezéssel indult, rengeteg az ötlet, ami megvalósításra vár. Márciusban újra film, A költő visszatér című zenés játék. Kézimunkakör beindítása vált aktuálissá; elkezdjük az énekeskönyvekre a borítók varrását, ami nagyon jól sikerült. A templom díszes lett a sok népi hímzésű könyv. Májusban, Kőrösi Csoma Sándor halálának 140. évfordulóján, életéről Kisgyörgy Borbála beszél, a tudósról írott versekből felolvastak: Szentgyörgyi Júlia, Kovács Magdolna, Daradics Márta. Júniusban egynapos kirándulást szerveztünk Erdővidékre. Az útvonal: Csíkszereda-Tusnádfürdő-Uzonkafürdő-Barót-Nagyajta-Bölon-Sepsiszentgyörgy-Csíkszereda volt. Idegenvezetőnk most is Simén Domokos lelkipásztorunk, akinek magyarázatai folytán sokat gazdagodtunk történelem, honismeret terén. Vagyason meglátogattuk a két híres mestert, Sütő Béla bútorfestő és faragót és Máthé Ferenc faragó művészt. Szeptemberben nagy izgalommal készültünk a kolozsvári találkozóra. Öten vettünk részt: Kisgyörgy Borbála, Faluvégi Irma, Kovács Magdolna, Szőke Ilona és Csikós Klára. Mindnyájunknak nagy élmény volt ez a találkozó, köszönet érte a lelkes szervezőknek és mindenkinek, akik hozzájárultak ennek létrejöttéhez. Sokat tanultunk, megvalósítani, sajnos, nem sok mindent tudtunk, de ez nem rajtunk múlott.

Karácsony előtt elkészítettünk egypár ruhacsomagot, amit rászorulóknak kaptak meg. A tordai országgyűlés évfordulója alkalmából Simén Domokos lelkipásztorunk tartott a témáról előadást. Kb. ennyi két év munkája. A március 3-án leköszönő elnöknő kívánja, hogy az új vezetőség sok jó ötlettel, gondolatokkal tudja még jobban összefogni a csíkszeredai unitárius nőket, mert jó érzés együtt lenni és együtt élni át kellemes pillanatokot.

Csikós Klára

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége PÁLYÁZATOT

hirdet szociális gondozónői kiképzésre. Jelentkezhetnek olyan 30 éven aluli unitárius nők, akik jól tudnak németül és akik hajlamosak éreznek ehhez a munkához (öregek, betegek segítése, ápolása, ilyen tevékenység megszervezése és vezetése).

Jelentkezési határidő: 1993. június 1.

A jelentkezéshez szükséges iratok:

- Részletes beszámoló tanulmányaikról és eddigi munkájukról,
- Egy, maximum 2 oldalas dolgozat arról, hogyan képzelik el lakóhelyükön a szociális védőszolgálatot,
- Ajánlás az egyházközösség lelkészétől.

A pályázatokat a Nőszövetség címére kell beküldeni (3400 Cluj-Napoca, Str. Brassai nr. 6.)

Dr. Kovács Lajosné
elnök.

Zsakó Erzsébet
igyevezető alelnök

Tájékoztató

Az Unitárius Egyház Kolozsváron és Székelykeresztúron újraindítja középiskoláit. Az 1993-1994. tanévtől kezdődően egy-egy kilencedik osztály kezdi meg működését mindkét helyen a régi unitárius gimnáziumok épületében, humán profillal. A középiskola elvégzése az állami iskolák által kiadott egyenlő értékű érettségi diplomát biztosít, amellyel az egyetemek bármely fakultásán felvételizni lehet. A vidéki tanulók részére az iskolai év alatt szállítás és étkezési lehetősége áll rendelkezésre, a jó tanulmányi eredményt felmutató, szorgalmas és arra rászoruló növendékek ösztöndíjban részesülhetnek.

A felvételi vizsga időpontja azonos az állami iskolák felvételi vizsgájának időpontjával, a vizsga helye Kolozsváron a Brassai Sámuel Líceumban, Székelykeresztúron az Orbán Balázs Líceumban.

A felvételi vizsga tárgya: magyar, román, és matematika írásbeli, amelynek anyaga megegyezik az állami iskolák felvételi vizsgaanyagával, és amelyekből külön-külön átmenő (5-ös) osztályzatot kell elérni. Az írásbelit szóbeli vizsga előzi meg az unitárius katechéziséből és az unitárius énekeskönyvből 10 ének első versszaka szövegismeretéből. (Énekek: 33, 57, 60, 185, 189, 192, 193, 199, 202, 213).

Felvételi vizsgára jelentkezhetnek más vallású növendékek is, akiknek saját felekezetiük szerinti hitoktatásáról gondoskodás történik.

A felvételi vizsgához szükséges iratok: 1) kérvény; 2) a VIII. osztály elvégzésének igazolása; 3) iskolai jellemzés; 4) lelkészi ajánlólevél. Az iratok benyújtási határideje a vizsga előtt 1 héttel. További tájékoztatást az unitárius egyházi központban lehet beszerezni (Kolozsvár, Bdul. 22 Decembrie 9. szám).

Kolozsváron a felvételi vizsgára előkészítő tanfolyamot tartunk magyarból, románból és matematikából, díjtalanul, a belvárosi unitárius egyházközösség tanácstermében.

Árkosról jelentjük

Az Árkosi Unitárius Nőszövetség hetente (kedden) tartja összejöveteleit. Itt imádságok, bibliai igék, egyházi énekek, szavaltatok hangzanak el. Asszonyaink kézimunkáznak. Az est szeretetvendégséggel ér véget.

1993. február 6-án teadélután tartottunk és műsort: "Petőfire emlékezünk" címmel. A műsort ifjaink szolgáltatták; betanította Székely János lelkészünk. Tortát és kézimunkát sorsoltunk ki. A bevétel a nőszövetség anyagi alapjait fogja gyarapítani.

Medgyesi Zelma
jegyző

A BIBLIA VILÁGA

Kivonulás Egyiptomból

Izráel fiaihoz így szólt az Úr rendelése: - Ma éjjel minden családnál bárányt egyetek. A vérből egyetek egy keveset, kenjétek be az ajtófélfát. Derekatok legyen felővezve, légyetek útra készen, és sietve egyetek. Ma éjjel átvonul a pusztító angyal Egyiptomon, és megöl minden elsőszülöttet!

Így történt. A fáraó elsőszülötte is meghalt. Még azon éjjelen hívatta Mózeset és Áront a fáraó: - Azonnal induljatok, és menjetek el Egyiptomból!

Izráel fiai még aznap éjjel útrakeltek. Több száz évig laktak Egyiptomban. Annak idején hetvenen jöttek, most nagy sokaság kelt útra, azonkívül juhok, szarvasmarhák, nagyon sok jószág.

Isten így szólt Mózeshez:

- Nekem szenteljétek Izráel fiai közül minden elsőszülöttet, és megemlékezzetek nemzedékről nemzedékre erről a napról, amikor kihoztalak titeket a szolgaság házából! Ez az éjszaka az Úré volt: virasszon ezen Izráel minden fia nemzedékről nemzedékre!

Nappal felhőszip, éjjel tűzoszip vezette őket.

Jelentették Egyiptom királyának, hogy útrakelt Izráel népe. Ekkor megváltozott a fáraó indulata: befo-gatott harci kocsijába, és fegyverbe szólította hadseregét. Izráel népének üldözésére indultak. Utól is érték őket, amikor azok a Vörös-tenger partjánál táboroztak. Észrevette a nép a közeledő ellenséget, ré-mülten kiáltoztak, és Mózesre támadtak.

- Mit tettél velünk? Miért hoztál ki Egyiptomból? Azt akarod, hogy mind elveszünk? Mózes így válaszolt: - Ne féljétek! Meglátjátok, hogyan szabadít meg az Úr minket. Soha többé nem fogjátok látni az egyiptomiakat, maradjatok veszteg, mert maga az Úr harcol értetek!

Elindult a felhőszip - de most mögéjük állt, Izráel népe és a fáraó serege közé. Egész éjjel így maradtak, nem közeledtek egymáshoz. Mózes kinyújtotta botját a tenger felé. Az Úr pedig egész éjjel visszafelé hajtotta a tenger vizét erős keleti széllel. A tengerfenék száraz lett. A víz szinte falként állt mellettük. Izráel serege, egész népe elindult, és átment a tengeren.

Reggel észrevették az egyiptomiak is, hogy mi történt, ők is elindultak teljes fegyverzetben, harci szezereikkel. Az Úr a felhőszipból rátekintett az egyiptomiak seregére, és megzavarta vonulásukat. Alig tudták vonszolni magukat. Ekkor így szólt Isten Mózeshez: - Nyújtsd ki a kezedet a tenger felé, és a víz visszatér a helyére, elborítja az egyiptomiakat, a harci kocsikat és a lovasokat!

Mózes kinyújtotta kezét a tenger felé. A víz harsogva zuhogott vissza medrébe és elborította az egész hadsereget. Hírmondó sem maradt belőlük.

Így szabadította meg az Úr azon a napon Izráelt Egyiptom hatalmából. Amikor látta ezt a nép, és megértették, hogy mi történt, félni kezdték az Urat, és hittek Mózesnek.

Mózes hálaéneket énekelt:

Énekelek az Úrnak, mert igen felséges,
lovat a lovasával tengerbe vetett!
Erőm és énekem az Úr, megszabadított engem,
ő az én Istenem, őt dicsőítem,
atyám Istene, őt magasztalom!

Vele énekelt az egész nép: az aszonyok dobokat verve, körtáncot járva ujjongtak, magasztalták Isten szabadítását.

Beszélgessünk Istenről

Nemrég egy szépen illusztrált könyv került a kezembe, amelyet a szerzője a világ összes gyermekének - így nektek is - ajánl, és amelynek ez a címe: MI ISTEN?

Nagyon nagy kérdés ez! Fiúk és lányok, felnőttek és idős emberek, mindenki szeretné tudni: mi Isten? Emberek, akik a végtelen erdőrengetegben és a hegyekben élnek, vagy akik a sivatagokban, városokban, falvakban, vagy éppen tanyákon laknak, mind-mind szeretnék tudni: mi Isten?

De lehet, hogy mi nem is tudunk igazán Istenről beszélni, mivelhogyan nem láthatjuk Őt, vagy nem hallhatjuk hangját, vagy, mert nem ízelhetjük, szagolhatjuk, tapinthatjuk, mint minden mást ezen a világon. Lehet, hogy csak érezni tudjuk Istent, mint ahogyan érezzük a szeretetet, vagy amikor vidámnak, vagy szomorúnak érezzük magunkat.

Lehet, hogy Isten az, amit egy magas hegy csúcsán állva érzünk, amikor körültekintünk s a csodálatos látványtól szinte elakad a lélegzetünk.

Vagy lehet, hogy Isten az, amit akkor érzünk, amikor szép zenét hallgatunk, amely néha halkán simogat, máskor zengőn harsogva árad.

Vagy lehet, hogy Isten az, amit akkor érzünk, amikor éjszaka feltekintünk a millió csillagtól tündöklő égboltra s nagyon parányinak érezzük a ragyogó sátor alatt.

És lehet, hogy megérezzük Istent, amikor egy vakító villám hatalmas csattanással belecsap az ablakunk alatt álló fába.

Ti hogyan látjátok? Próbáljatok magatok választ keresni.

Folytatjuk a beszélgetést.

-szá

Molnos Lajos

Altató

Alma, alma, almafa,
apó almafája;
akác, akác, akácska,
anyó akácskája.
Arany alma, almácska,
arasznyi akácska,
Aludj, aludj, angyalom,
aranyos Annácska!
Alszik Andor, Aladár,
Aluszik az ablak,
aki alszik, annak
apa, anyu, apóka
arany almát adnak.

Álomszuszék Ákos

Álomszuszék Ákos
állandóan álmos.
„Ágyat! Ágyat!” -
áhitózik,
álldogálva
álmodozik.

Ábécéskönyv?
„Ádáz átkom,
álmot rontó
ákombákom!
Árverésre
átadom,
állandóan
árulom!
Áldott ágyam
árva, álmos...”

Ásítózik
álmos Ákos.

EGYHÁZI HÍREK

Gondnok-, és keblitanácsosi értekezleteket tartottak az egyházköri körben február 17-25 között a következők szerint: a kolozstordai egyházkör február 17-én Alsófelsőszentmihályon, a maros-küüllői egyházkör február 22-én Dicsőszentmártonban és február 23-án Marosvásárhelyen, a székelykeresztúri egyházkör február 23-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkör február 24-én Székelyudvarhelyen, a sepsiszentgyörgyi egyházkör február 25-én Brassóban. Az értekezleteken dr. Szabó Árpád tartott előadást: Az egyház mint vallásérvény intézmény címen. Az egyházközségek jelen levő világi vezetői az anyagi kérdések megbeszélésével foglalkoztak.

Lelkészi értekezletek:

Az I. negyedévi lelkeszi értekezleteket március 9-19. között tartották meg: 9-én Kolozsváron (lelkeszi szolgálatot végzett Bálint Imre, Alsófelsőszentmihály, Róm 12,4-5, Gal 6,2); március 19. Marosvásárhely, március 16. Székelykeresztúr, 17. Székelyudvarhely, 18. Brassó. Az értekezleten dr. Szabó Árpád előadása hangzott el: Az unitárius prédikáció és a Biblia címen, valamint előterjesztésre került a Misszió Bizottság jelentése az egyház 1991. évi szolgálatáról és az IARF. 1992-ben Strassbourg-ban tartott teológiai konferenciájáról szóló jelentés. Megbeszélésre került sor az 1993-94-es tanévben Kolozsváron és Székelykeresztúron megindítandó unitárius líceumokkal kapcsolatos kérdésekről.

Személyi változások:

- Szilágyi Erzsébet egyházi központunk levéltárosa 28 évi egyházi alkalmazás után, saját kérésére más alkalmazásba ment.
- Buzogány Sándor símfalvi lelkesz egészségi okok miatt 1993. január 1-től nyugalomba vonult. 1956. augusztus 22-én született Székelykeresztúron, középiskolai tanulmányait szintén Székelykeresztúron végezte 1957-ben, 1977-1982 között végezte el teológiai tanulmányait Kolozsváron, 1982-1984 között az iklandi, 1984-1986 között a vadadi, 1986-1992 között a símfalvi egyházközség lelkesze volt.
- Balázs Tamás szentháromság-kisadorjani lelkesz, meghívás alapján, március 1-től rendes lelkeszi kinevezést nyert a magyarszovátai egyházközségbe.
- Főrizs Géza pipe-szásznádasi lelkesz 38 évi szolgálat után, 1993. március 1-től nyugalomba vonult. 1931. november 21-én született Kénosban, 1951-ben tett érettségi vizsgát Székelyudvarhelyen, teológiai tanulmányait 1951-1955 között végezte a kolozsvári Teológia Intézetben, 1955-57 között az iszlói egyházközségben, majd 1957-től, nyugdíjbamenetelig, a pipe-szásznádasi egyházközségnek volt hűséges lelkesze. Lelkeszi tevékenységének legjelentősebb eredménye a szásznádasi társegyházközség megszervezése.

A kolozsvári Dávid Ferenc Egylet az első évnegyedben 3 felolvasóülést tartott. *Január 24-én* dr. Gaal György tartott előadást Berde Áron az Unitárius Kollégium igazgatója, három tudományág erdélyi úttörője címen; Márkos Albert és Rónai Ádám zeneszámokat, Vitályos Ildikó színművésznő pedig Áprily- és Reményik-verseket szavalt. *Február 21-én* dr. Rend Aranka főorvos: Emberek krízisben - Az öngyilkosság mint értelmetlen válasz címen tartott előadást, Szabó Zsuzsa és Rónai Ádám brácsán és zongorán játszott, Török Katalin színművésznő Kosztolányi- és Áprily-verseket szavalt. *Március 28-án*, A magzati élet védelme címen dr. Virágh Enikő orvosnő és Kovács István teológiai tanár tartottak előadást. Práda Kinga és Filip Ignác zeneszámokat adtak elő, szavalt Vajda Zsuzsa színművésznő.

Lelkészképzés

A Protestáns Teológiai Intézetben január 4 - február 5 között tartották meg az I. félévi vizsgaszessziót. Örömmel állapítjuk meg, hogy hallgatóink nagy része jó eredménnyel vizsgázott. Az öt évfolyamon 9 hallgatónk végzett 9-en felüli átlagostályzattal. Különös dicséretet érdemel Czire Szabolcs II. éves hallgató, aki 10-es általános osztályzatot ért el.

A II. félév előadásai február 10-én kezdődtek meg.

A hagyományos teológiai csendesnapokat február 8-9-én tartották. Ez alkalommal 8-án reggel Simén Domokos csfkiszereadi lelkesz tartott bibliamagyarázatot. Máthé Sándor sepsiszentgyörgyi esperes: A belmisszió időszzerű kérdései címen tartott előadást. Délután az I. félévi munka kiértékelésére került sor. 9-én Máthé Sándor esperes tartott bibliamagyarázatot, és Simén Domokos lelkesz Hitvédelem és szórványgondozás címmel előadást. Délután Szabó Árpád erdőszentgyörgyi református lelkesz tartott előadást: Egyházaink és a cigánykérdés címmel, majd Sándor Lajos, a királyhágómelléki Református Egyházkerület előadótanácsosa tartott közös áhitatot. A csendesnapok szeretetvendégséggel értek véget.

A Romániai Magyar Egyházak Püspökeinek értekezletét tartották március 5-én Gyulafehérváron. Az értekezleten egyházunkat dr. Erdő János főjegyző és Jenei Dezső főgondnok képviselte.

Ökuménikus istentisztelet keretében ünnepeltük Március 15-ét a Farkas utcai református templomban. Az istentiszteleten Cseh Zsolt református lelkesz tartott áhitatot, majd beszédet mondtak: dr. Csiha Kálmán püspök, dr. Kovács Lajos püspök, Mózes Árpád püspök, Cziráj Árpád kanonok. A Báthori és Brassai Líceumok diákjai adtak műsort. Az ünnepi istentisztelet záróimáját Cseh Zsolt lelkesz mondta.

Halottaink

Dr. Ürmösi Károly nyugalmazott egyházi jogtanácsos 86 éves korában Kolozsváron elhunyt. 1907-ben született Homoródjánosfalván, lelkeszi családban. Tanulmányait a Kolozsvári Unitárius Kollégiumban végezte, majd szintén Kolozsváron ügyvédi diplomát szerzett. 1949-től 1975-ig hűséggel szolgált egyházunkat és a Teológiai Intézetet. Szerény és szorgalmas, pontos munkájával mindnyájunk tiszteletét kiérdemelte. 1993. február 13-án hunyt el, és február 18-án temették a Házsongárdi temetőben. A temetésen a lelkeszi szolgálatot Szabó Zoltán egyházi titkár végezte (Filippi 2,22, Mt 12,35), a sírnál András György előadótanácsos mondott búcsúbeszédet.

Székely Ferenc, a kolozstordai egyházkör 1993-tól megválasztott felügyelőgondnoka, ny. tanár, 1993. február 26-án, 66 éves korában Kolozsváron elhunyt. Március 4-én temették el a Házsongárdi temetőben. Temetésén a lelkeszi szolgálatot Szabó Dezső lelkesz végezte.

Emlékük legyen áldott!

Az 1992. decemberi magyarsárosi Egyházi Főtanács hűséges szolgálatuk elismeréseként a Tiszteletbeli Énekvezér címet adományozta Cseke Elek gyepesi énekvezérnek és a Tiszteletbeli Gondnok címet Nagy Dénes tordátfalvi gondnoknak.

Unitárius rádiós istentiszteletek

A Kolozsvári Rádió magyar nyelvű műsorában, 1993-ban

Január	
1.	Újévi köszöntő
10., Vasárnap	Istentisztelet
28., Csütörtök	Elmélkedés
Február	
7., Vasárnap	Istentisztelet
25., Csütörtök	Elmélkedés
Március	
7., Vasárnap	Istentisztelet
25., Csütörtök	Elmélkedés
Április	
4.	Virágvasárnapi istentisztelet
11., Húsvét	Ökuménikus
22., Csütörtök	Elmélkedés
Május	
9., Vasárnap	Istentisztelet
20.	Áldozócütörtöki elmélkedés
30., Pünkösd	Ökuménikus
Június	
13., Vasárnap	Istentisztelet
24., Csütörtök	Elmélkedés
Július	
11., Vasárnap	Istentisztelet
22., Csütörtök	Elmélkedés
Augusztus	
8., Vasárnap	Istentisztelet
19., Csütörtök	Elmélkedés
Szeptember	
5., Vasárnap	Istentisztelet
16., Csütörtök	Elmélkedés
Október	
3., Vasárnap	Istentisztelet
14., Csütörtök	Elmélkedés
31., Reformáció	Ökuménikus
November	
7., Vasárnap	Istentisztelet
25., Csütörtök	Elmélkedés
December	
5., Vasárnap	Istentisztelet
23., Csütörtök	Elmélkedés
25., Karácsony	Ökuménikus

Unitárius Közlöny. A Keresztény Magvető melléklete

Kiadja az Unitárius Egyház

Szerkesztőbizottság: Molnos Lajos főszerkesztő,

dr. Szabó Árpád felelős szerkesztő, dr. Rezi Elek

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: 3400 Kolozsvár,

December 22 sugárút, 9. szám

Postafiók: 24. tel: 11-52-71

Nyomdai előkészítés a kolozsvári Szabadság Kft. TEXTLINE rendszerén

Műhelyvezető: Szabó Gyula

Nyomtatva Kolozsváron az Ardealul Nyomdában

Igazgató: Ion Marole